

Agenda – Y Pwyllgor Deisebau

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 1 – y Senedd	Graeme Francis – Clerc y Pwyllgor
Dyddiad: Dydd Mawrth, 13 Mehefin 2017	Kath Thomas – Dipwrwy Glerc 0300 200 6565
Amser: 09.00	SeneddDeisebau@cynulliad.cymru

-
- 1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fuddiant**
(Tudalennau 1 – 19)
 - 2 Deisebau newydd**
 - 2.1 P-05-754 Diffyg cymorth i blant ag anableddau mewn argyfwng**
(Tudalennau 20 – 27)
 - 2.2 P-05-758 Cerflun i anrhodeddu Billy Boston**
(Tudalennau 28 – 33)
 - 2.3 P-05-759 Ailagor Ffordd Goedwig Cwmcarn adeg y Pasg 2018**
(Tudalennau 34 – 45)
 - 2.4 P-05-760 Atal TGAU Cymraeg gorfodol**
(Tudalennau 46 – 52)
 - 3 Y wybodaeth ddiweddaraf am ddeisebau blaenorol**

Amgylchedd a Materion Gwledig

 - 3.1 P-04-648 Diwygio'r Cyfarwyddyd ar Olew a Nwy Anghonfensiynol 2015.**
(Tudalen 53)
 - 3.2 P-05-750 Ar gyfer eitemau untrio: cyflwyno System Dychwelyd Ernes ar gyfer cynwysyddion diodydd a sicrhau y gellir compostio cynwysyddion bwyd cyflym a'r offer sy'n gysylltiedig â hwy.**
(Tudalennau 54 – 58)

Addysg

- 3.3 P-04-442 Sicrhau cymorth da i blant anabl a'u teuluoedd sy'n agos i'w cartrefi

(Tudalen 59)

Iechyd

- 3.4 P-04-682 Sgrinio Rheolaidd ar gyfer Diabetes Math 1 mewn Plant a Phobl Ifanc.

(Tudalennau 60 – 80)

- 3.5 P-05-732 Amseroedd Aros Annerbyniol ar gyfer Cleifion y GIG yn Adran Damweiniau ac Achosion Brys Wrecsam/Ysbyty Wrecsam Maelor.

(Tudalennau 81 – 84)

Economi a'r Seilwaith

- 3.6 P-05-701 Gweliannau i Ddiogelwch y Ffordd ar Hyd Cefnffordd yr A487 Rhwng Aberteifi ac Aberystwyth, i Gynnwys Mannau Pasio.

(Tudalennau 85 – 88)

- 3.7 P-05-714 Cynnwys Gorsaf ar Gyfer Mynachdy a Thal-y-bont fel Rhan o Unrhyw Gynnig ar Gyfer Metro Caerdydd.

(Tudalennau 89 – 97)

- 3.8 P-05-738 Deiseb Gyhoeddus ar gyfer Ffordd Osgoi i Ddinas Powys

(Tudalennau 98 – 102)

Gymunedau a Phlant

- 3.9 P-04-519 Diddymu Taliadau Comisiwn wrth werthu Cartrefi mewn Parciau

(Tudalennau 103 – 104)

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 2.1

P-05-754 Diffyg cymorth i blant ag anableddau mewn argyfwng

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Rebecca Weale ar ôl casglu 200 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Yr wyf yn ceisio tynnu sylw at yr angen i dîm argyfwng plant Cwm Taf gydnabod bod angen hanfodol i blant ag anableddau gael cymorth mewn argyfwng, a chael yr hawl i gael eu trin fel unrhyw blentyn arall.

Yr wyf yn fam i bedwar o blant. Mae gan Tom, fy mab canol, anghenion niferus, anawsterau dysgu difrifol, awtistiaeth, anhwylder hwyliau yn ogystal â phroblemau iechyd ychwanegol eraill. Mae Tom yn cyrraedd pwynt argyfwng bob hyn a hyn, sy'n golygu cynnydd mewn ymddygiad ymosodol, gweiddi yn uwch nag arfer, anafu ei hun yn ogystal ag eraill, a llawer o newidiadau eraill mewn ymddygiad. Mae sgiliau cyfathrebu Tom yn hynod gyfyngedig ac nid yw'n gallu dweud wrthym beth sydd o'i le na beth y gallwn ei wneud i helpu. Rydym wedi bod ar bwynt argyfwng gyda Tom, sydd bellach yn 15 oed ac ar ddogn uchel o feddyginaethau, lawer gwaith dros y blynnyddoedd ac mae'n rhyfeddol nad yw'r sefyllfa wedi gwella o ran cymorth i blant ag anableddau pan fyddant mewn argyfwng. Mae Tom mewn argyfwng ar hyn o bryd, ac wedi bod felly ers peth amser. Ychydig iawn o gymorth yr ydym ni fel teulu wedi'i gael, os o gwbl, i'w helpu drwy'r cyfnod anodd hwn. Rwyf wedi cael gwybod bod tîm argyfwng plant yn bodoli. Fodd bynnag, nid yw'n cefnogi plant ag anableddau! Siawns nad yw plentyn mewn argyfwng, p'un a oes ganddo anableddau neu beidio, yn dal i fod yn blentyn mewn argyfwng. Yn wir, efallai fy mod yn anghywir, ond mewn rhai achosion efallai bod angen mwy o gymorth argyfwng arno. Ni allaf gredu bod y rhaniad hwn yn dal i fod yn dderbyniol yn yr oes hon.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Merthyr Tudful a Rhymni
- Dwyrain De Cymru

Papur Briffio ar gyfer y Pwyllgor Deisebau

Rhif y ddeiseb: **P-05-0754**

Teitl y ddeiseb: **Diffyg cymorth i blant ag anableddau mewn argyfwng**

Yr wyf yn ceisio tynnu sylw at yr angen i dîm argyfwng plant Cwm Taf gydnabod bod angen hanfodol i blant ag anableddau gael cymorth mewn argyfwng, a chael yr hawl i gael eu trin fel unrhyw blentyn arall.

Yr wyf yn fam i bedwar o blant. Mae gan Tom, fy mab canol, anghenion niferus, anawsterau dysgu difrifol, awtistiaeth, anhwylder hwyliau yn ogystal â phroblemau iechyd ychwanegol eraill. Mae Tom yn cyrraedd pwynt argyfwng bob hyn a hyn, sy'n golygu cynnydd mewn ymddygiad ymosodol, gweiddi yn uwch nag arfer, anafu ei hun yn ogystal ag eraill, a llawer o newidiadau eraill mewn ymddygiad. Mae sgiliau cyfathrebu Tom yn hynod gyfyngedig ac nid yw'n gallu dweud wrthym beth sydd o'i le na beth y gallwn ei wneud i helpu. Rydym wedi bod ar bwynt argyfwng gyda Tom, sydd bellach yn 15 oed ac ar ddogn uchel o feddyginaethau, lawer gwaith dros y blynnyddoedd ac mae'n rhyfeddol nad yw'r sefyllfa wedi gwella o ran cymorth i blant ag anableddau pan fyddant mewn argyfwng. Mae Tom mewn argyfwng ar hyn o bryd, ac wedi bod felly ers peth amser. Ychydig iawn o gymorth yr ydym ni fel teulu wedi'i gael, os o gwbl, i'w helpu drwy'r cyfnod anodd hwn. Rwyf wedi cael gwybod bod tîm argyfwng plant yn bodoli. Fodd bynnag, nid yw'n cefnogi plant ag anableddau! Siawns nad yw plentyn mewn argyfwng, p'un a oes ganddo anableddau neu beidio, yn dal i fod yn blentyn mewn argyfwng. Yn wir, efallai fy mod yn anghywir, ond mewn rhai achosion efallai bod angen mwy o gymorth argyfwng arno. Ni allaf gredu bod y rhaniad hwn yn dal i fod yn dderbyniol yn yr oes hon. Yr wyf yn ceisio tynnu sylw at yr angen i dîm argyfwng plant Cwm Taf gydnabod bod angen hanfodol i blant ag anableddau gael cymorth mewn argyfwng, a chael yr hawl i gael eu trin fel unrhyw blentyn arall.

Mae ymateb Ysgrifennydd y Cabinet dros lechyd, Llesiant a Chwaraeon i'r ddeiseb yn disgrifio sut y mae Llywodraeth Cymru wedi buddsoddi mewn gwasanaethau iechyd meddwl ar gyfer plant a phobl ifanc, gan gyfeirio at y Rhaglen Law yn Llaw at Blant a Phobl Ifanc. Un o flaenoriaethau'r rhaglen hon yw gwella gwasanaethau niwroddatblygiad i blant ag anhwylder diffyg canolbwytio a gorfywiogrwydd, ac awtistiaeth. Hefyd, mae Ysgrifennydd y Cabinet yn nodi:

- o dan y Rhaglen Law yn Llaw at Blant a Phobl Ifanc, mae cyllid o £2.7 miliwn yn cael ei ddefnyddio i sefydlu timau gofal argyfwng mewn gwasanaethau iechyd meddwl plant a'r glasoed (CAMHS);
- mae Gwasanaeth Awtistiaeth Integredig cenedlaethol newydd yn cael ei gyflwyno ledled Cymru (erbyn 2018) i roi cymorth ychwanegol i blant, oedolion a theuluoedd i'w helpu i osgoi argyfwng.

Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a Phobl Ifanc

Fel y disgrifir yn nogfen ganllaw Coleg Brenhinol y Seiciatryddion Building and sustaining specialist CAMHS to improve outcomes for children and young people, mae 'gwasanaethau iechyd meddwl plant a phobl ifanc' yn gysyniad bras sy'n cwmpasu'r holl wasanaethau sy'n cyfrannu at ofal iechyd meddwl plant a phobl ifanc, p'un a ydynt yn cael eu darparu gan wasanaethau iechyd, gwasanaethau addysg neu wasanaethau cymdeithasol, neu asiantaethau eraill. Mae'n cynnwys y gwasanaethau hynny lle nad eu prif swyddogaeth yw darparu gofal iechyd meddwl arbenigol, ond sydd â swyddogaeth gyffredinol o ran diwallu anghenion emosiynol ac iechyd meddwl plant a phobl ifanc (er enghraifft meddygaeth teulu, ysgolion neu wasanaethau cyffredinol). Ystyr gwasanaethau arbenigol iechyd meddwl plant a phobl ifanc yw gwasanaethau sydd â chyfrifoldeb a chylch gwaith craidd i ddarparu gofal iechyd meddwl arbenigol.

Gall taith plentyn neu berson ifanc olygu symudiad drwy haenau/lefelau gwasanaeth mewn dull gofal graddol, wrth i'w gyflwr gael ei gydnabod fel un mwy cymhleth neu pan fydd y cyflyrau'n cael eu lleddu. Bydd rhai plant a phobl ifanc yn cael gwasanaethau gan fwy nag un o'r haenau ar yr un pryd.

Yn 2014, cynhaliodd Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg y Pedwerydd Cynulliad ymchwiliad i wasanaethau arbenigol iechyd meddwl plant a phobl ifanc.

Nododd y Pwyllgor safbwyt Llywodraeth Cymru mai gwasanaeth meddygol arbenigol yw hwn ac nad y bwriad yw iddo fod yn ateb cyfan o ran diwallu anghenion pobl ifanc sy'n wynebu anawsterau emosiynol neu iechyd meddwl. Fodd bynnag, barn y Pwyllgor oedd:

- nad oes lefel ddigonol o wasanaethau CAMHS yn cael ei darparu i ddiwallu anghenion y bobl ifanc yng Nghymru y mae angen gwasanaeth meddygol arbenigol arnynt; ac
- mae'r diffyg gwasanaethau ar gyfer y plant a'r bobl ifanc hynny nad ydynt yn bodloni mein prawf y 'model meddygol' ar gyfer gwasanaethau CAMHS yn golygu bod lefel sylweddol o angen nad yw'n cael ei diwallu.

Cyn cyhoeddi adroddiad y Pwyllgor, dywedodd y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ar y pryd y byddai adolygiad o CAMHS yn cael ei gynnal. Mae'r gwaith hwn yn cael ei ddatblygu drwy'r Rhaglen Law yn Llaw at Blant a Phobl ifanc.

Y Rhaglen Law yn Llaw at Blant a Phobl Ifanc

Lansiwyd [Law yn Llaw at Blant a Phobl Ifanc](#) ar 26 Chwefror 2015 i ystyried ffyrdd o foderneiddio ac ailgynllunio gwasanaethau iechyd meddwl i blant a phobl ifanc yng Nghymru. Mae'n rhaglen amlasiantaethol ar gyfer gwella gwasanaethau, dan arweiniad GIG Cymru ac wedi'i hariannu gan Lywodraeth Cymru. Y ffrydiau gwaith y mae'r rhaglen yn eu blaenoriaethu yw:

- blynnyddoedd cynnar, gwytwnwch a lles;
- ymyrraeth gynnar a chymorth gwell;
- anableddau iechyd meddwl/dysgu niwroddatblygiadol a chyd-glefydol;
- llwybr arbenigol CAMHS.

Mae [fframwaith gweithredu](#) y Rhaglen yn datgan:

Mae'r gallu i nodi'n gynnar lle gallai fod angen ychwanegol am gymorth yn hollbwysig a bydd angen mwy o ffocws i sicrhau nad yw pobl ifanc angen CAMHS arbenigol.

Cynllun Gweithredu Strategol ar Anhwylderau'r Sbectwm Awtistig

Cyhoeddwyd y fersiwn newydd o'i [Chynllun Gweithredu Strategol ar Anhwylderau'r Sbectwm Awtistig](#) yn 2016. Un datblygiad allweddol yw sefydlu Gwasanaeth Awtistaeth Integredig Cenedlaethol, â'r nod o gefnogi gwelliannau o ran y gwasanaethau diagnosis, triniaeth a chymorth i blant sy'n cael eu cyflwyno drwy'r Rhaglen Law yn Llaw at Blant a Phobl Ifanc.

Mae'r Cynllun Gweithredu Strategol hefyd yn nodi bod pennod benodol am anableddau dysgu ac awtistaeth bellach yn rhan o [god ymarfer Cymru](#) (diwygiwyd 2016) ar gyfer Deddf lechyd Meddwl 1983. Mae hyn yn seiliedig ar yr egwyddor y dylid defnyddio'r opsiynau lleiaf cyfyngol ac am y cyfnod lleiaf o amser, a'r disgwyliad y bydd dulliau cadarnhaol yn cael eu defnyddio i helpu i reoli ymddygiad heriol. Mae hyn hefyd yn cynnwys argymhellion ynghylch hyfforddiant priodol ar gyfer staff.

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

O dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, mae dyletswydd ar fyrrdau iechyd ac awdurdodau lleol i asesu lefelau'r angen am wasanaethau gofal a chymorth yn eu hardaloedd, a'r mathau o wasanaethau sydd eu hangen i ddiwallu'r angen hwnnw. Un o themâu craidd yr asesiadau poblogaeth hyn yw anabledd dysgu/awtistaeth.

Mae Cyngorau Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf a Merthyr Tudful, ynghyd â Bwrdd lechyd Prifysgol Cwm Taf, wedi bod yn datblygu [Datganiad o Fwriad Strategol ar y cyd ar Anableddau Dysgu](#). Yng nghyd-destun Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru), y weledigaeth yw y bydd plant, pobl ifanc ac oedolion ag anabledd dysgu (gan gynnwys y bobl hynny ag awtistaeth ac anghenion cymhleth) yn gallu cael mynediad at wasanaethau effeithlon ac effeithiol sy'n galluogi canlyniadau sy'n canolbwntio ar y person ac yn atal anghenion a risg rhag gwaethygwdr drwy hyrwyddo ymyrraeth gynnar, atal

problemau, mwy o annibyniaeth a mynediad at gyfleoedd. Mae'r ddogfen yn datgan y caiff hyn ei gyflawni drwy:

- wneud y defnydd gorau o wasanaethau cyffredinol;
- cynyddu ymyrraeth gynnar, atal problemau, gwybodaeth, cyngor a chymorth;
- meithrin cymorth cymunedol a gwneud pobl yn fwy annibynnol;
- helpu pobl i aros yn eu cartrefi eu hunain;
- galluogi pobl i fyw bywydau llawn a chyflawni eu potensial;
- cadw pobl yn ddiogel;
- gwneud y defnydd gorau o'n hadnoddau.

Mae rhagor o wybodaeth am Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, gan gynnwys codau ymarfer a sesiynau briffio ar rannau perthnasol o'r Ddeddf (fel asesu anghenion unigolion a diwallu anghenion) ar gael ar wefan [Gofal Cymdeithasol Cymru](#).

Eich cyf/Your ref: P-05-754
Ein cyf/Our ref VG/01046/17

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mike Hedges AC
Cadeirydd – y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

(D Mai 2017

Annwyl Mike,

Diolch i chi am eich llythyr 27 Mawrth ynghylch y ddeiseb a ddaeth i law gan Rebecca Weale ynghylch cymorth i blant ag anableddau mewn argyfwng.

Mae Llywodraeth Cymru wedi buddsoddi bron £8 miliwn o gyllid blynnyddol ychwanegol i wella gwasanaethau iechyd meddwl i blant a phobl ifanc, ac i sicrhau bod yr adnoddau priodol ar gael i'w helpu i gael y canlyniadau gorau mewn modd amserol. Llywodraeth Cymru sy'n ariannu'r Rhaglen Law yn Llaw at Blant a Phobl Ifanc, a arweinir gan y GIG. Ar y cyd â phartneriaid eraill, mae'r rhaglen yn ymchwilio i'r rôl y gwasanaethau iechyd meddwl i blant a phobl ifanc (CAMHS) a gwasanaethau eraill o ran diwallu anghenion emosiynol ac iechyd meddwl plant a phobl ifanc. Un o flaenoriaethau'r rhaglen hon yw gwella gwasanaethau niwroddatblygu i blant sydd ag anhylder diffyg canolbwytio a gorfywiogrwydd, ac awtistiaeth. Defnyddir £2 filiwn o'r cyllid, sydd wedi ei neilltuo, i wella'r gwasanaeth. Mae'r rhaglen hefyd wedi sefydlu timau gofal argyfwng CAMHS, ac mae £2.7 miliwn o'r £8 miliwn yn cael ei ddefnyddio'n benodol ar gyfer hynny. Mae'r timau hyn yn gweithio gyda'r nos ac ar benwythnosau er mwyn sicrhau bod pobl ifanc sy'n dangos symptomau cyflyrau iechyd meddwl, ac sydd mewn argyfwng - ee maent mewn uned damweiniau ac achosion brys neu maent wedi dod i sylw'r heddlu - yn gallu cael y cymorth priodol.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

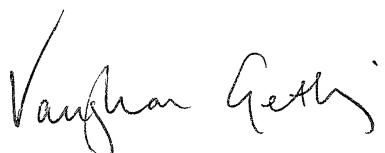
Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 25

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Fis Tachwedd diwethaf, cyhoeddasm ein Cynllun Gweithredu Strategol ar gyfer Anhwylderau'r Sbectwm Awtistig. Mae hon yn nodi nifer o gamau gweithredu allweddol, a bydd rhai o'r camau hyn yn cael eu cyflawni drwy Wasanaeth Awtistaeth Integredig Cenedlaethol newydd. Diben y gwasanaeth yw darparu cymorth ychwanegol i blant, oedolion a theuluoedd, i'w helpu i osgoi argyfwng a'r angen am gymorth dwysach. Bydd tîm arbenigol newydd ar gael ym mhob rhanbarth i gynnig cymorth i deuluoedd a gofalwyr. Mae cam cyntaf y gwaith o roi'r gwasanaeth ar waith bellach yn mynd rhagddo, sef ar draws Caerdydd a'r Fro, Cwm Taf, Gwent a Phowys. Dylai'r broses o recriwtio aelodau i'r pedwar tîm rhanbarthol hwn gael ei chwblhau'r mis hwn, a dylai'r gwasanaethau fod ar gael ym mis Gorffennaf. Bydd y gwasanaeth yn weithredol ar draws Cymru gyfan erbyn 2018. Wrth inni ddatblygu'r gwasanaeth, byddwn yn ceisio sylwadau gan bobl sydd ag awtistaeth, yn ogystal â rhieni a gofalwyr, er mwyn sicrhau bod y gwasanaethau'n cael eu datblygu mewn modd sy'n rhoi'r cymorth y mae ei angen.

Yn gywir

Vaughan Gething AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon
Cabinet Secretary for Health, Well-being and Sport

P-05-754 Lack of support for children with disabilities at crisis – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 31.05.17

Hi,

Thanks for replying to me with regards to the petition.

There are a few points I would like to add;

- 1) CAMHS have been as supportive as possible. However they have had extremely limited resources and availability within this service has been hard to access. Dr [REDACTED] has limited appointments and time due to being so stretched with the amount of work load she has and covering such a large area.
- 2) Thankfully Thomas has an amazing Social Worker, this has not always been the case. Toms social worker [REDACTED] again can only do so much, she has done more than her job description. All she has come to is dead ends as we have with regards to medical support. Social workers are not medically trained. [REDACTED] contacted everyone possible throughout this crisis point and again hit dead ends, whilst only to be put down by those professionals I spoke to.
- 3) The problem comes down to there not being enough support for children with learning difficulties and mental health issues, not just in the area specified , but throughout Wales. The Merthyr Tydfil area has a crisis team available, but will not allow children with learning difficulties to access that service. I understand as a staff nurse myself the lack of funding, the situation with services developing and so on and funds becoming available (in time), but that hasn't helped my son (and us as a family). Surely the crucial needs of a crisis team should be set up first and then the less vital parts added on as funding is available. To me and others it does come across as a form of discrimination.
- 4) Since setting up the petition I have become aware that CAMHS have received a bit more support and have had a little more availability to see Tom throughout this crisis (4 months ongoing) but it's still limited and most of the time unhelpful, at no fault of the CAHMS team.

I will continue to stress the lack of support to those who truly need it.

I do apologise that I have not limited the contents of my points, however I would like to think that you would understand my outrage, stress, upset and disappointment of this situation.

Kind regards,

Rebecca Weale

Eitem 2.2

P-05-758 Cerflun i anrhydeddu Billy Boston

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan CIAC's RFC ar ôl casglu 151 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i anrhydeddu un o arwyr chwaraeon Prydain a Chymru, Billy Boston, gyda cherflun ym Mae Caerdydd.

Cafodd ei eni a'i fagu yn ardal y dociau yng Nghaerdydd ac mae'n hen bryd i'w lwyddiannau ar y maes chwarae gael eu cydnabod gan ei dref enedigol a'i wlad.

Ar ddechrau ei yrfa rygbi, cafodd ei anwybyddu gan glwb ei dref enedigol, Clwb Rygbi Caerdydd, ac o ganlyniad ni wireddwyd ei freuddwyd o chwarae ym Mharc yr Arfau. Wigan wnaeth elwa ar golled Caerdydd a Chymru, ac aeth Billy ymlaen i sgorio 478 cais mewn 487 gêm i'r clwb. Dyma rai o uchafbwyntiau eraill ei yrfa:

- Tair Cwpan Her a theitl Pencampwriaeth RFL ym 1960
- 24 cais mewn 31 gêm ar gyfer Prydain ac roedd yn aelod o'r tîm a enillodd Cwpan y Byd ym 1960

Mae Wigan wedi ei anrhydeddu yn ddiweddar gyda cherflun, a cheir cerflun hefyd yn stadiwm Wembley yn tynnu sylw at ei ddylanwad a'i statws o fewn rygbi'r gynghrair.

Mae Clwb Rygbi CIAC (clwb cyntaf Billy) yn barod i helpu mewn unrhyw ffordd i godi arian ac ati, ac mae gennym chwaraewr ar hyn o bryd sy'n gerflunydd ac a fyddai'n fwy na hapus i fod yn rhan o'r prosiect.

Mae'n bryd cywiro camweddau'r gorffennol, a rhoi i Billy y parch a'r anrhydedd y mae'n eu haeddu gan Gaerdydd a Chymru, a pha well ffordd

o wneud hynny na gyda cerflun yn y rhan o Gaerdydd lle y cafodd ei eni a'i fagu.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gogledd Caerdydd
- Canol De Cymru

Statue to Honour Billy Boston

Y Pwyllgor Deisebau | 13 Mehefin 2017
Petitions Committee | 13 June 2017

Research Briefing:

Petition number: P-05-758

Petition title: Statue to honour Billy Boston

Text of petition:

"We call on the National Assembly for Wales to urge the Welsh Government to honour British & Welsh sporting legend Billy Boston with a statue in Cardiff Bay.

He was born & raised in the docks area of Cardiff and it is about time that his sporting achievements were recognised by his home town & country.

At the beginning of his rugby career he was ignored by his home town club Cardiff RFC and as a result he never achieved his dream of playing at the arms. Cardiff & Wales loss was Wigan's gain as Billy went on to score 478 tries in 487 appearances for the club, some of the other highlights of his career are:

Three Challenge Cups and an RFL Championship title in 1960; 24 tries in 31 appearances for Great Britain; and he was a member of the team that won the 1960 World Cup.

Wigan have recently honoured him with a statue and there is also a statue at Wembley stadium highlighting his impact and status within rugby league.

CIAC's RFC (Billy's first club) are willing to help in way we can with fundraising etc., and we have a current player who is a sculptor who would be more than happy to be involved in the project.

It is time previous wrongs are put right and Billy is given the respect and honour he deserves from Cardiff and Wales, and what better to do that than with a statue in the area of Cardiff where he was born and raised."

Background

A number of sources of funding could be pursued for a statue such as this. The Research Service has produced a number of guides for constituents, signposting sources of funding and advice. The following may be relevant to this petition:

- [Community buildings, places of workshop and faith groups – a guide for constituents](#)
- [Assistance for the arts – a guide for constituents](#)

In addition, Welsh Government tourism funding may be relevant to this proposal, as mentioned below.

Welsh Government action

The Welsh Government has previously provided funding for statues. In 2012 the then Minister for Culture and Sport (Huw Lewis AM) provided £5,000 to help build a statue of former Cardiff City player Fred Keenor, who captained the team to win the FA Cup in 1927.

The Welsh Government provides funding for proposals that will develop tourism through its Tourism Product Innovation Fund. Further information, including eligibility criteria, is available on the Welsh Government's Business Wales website [here](#).

Every effort is made to ensure that the information contained in this briefing is correct at the time of publication. Readers should be aware that these briefings are not necessarily updated or otherwise amended to reflect subsequent changes.

Ein cyf/Our ref KS/01558/17

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mike Hedges AC
government.committee.business@cymru.gsi.gov.uk

Mai 2017

Annwyl Mike

Diolch i chi am eich llythyr ynghylch deiseb i gael cerflun i anrhydeddu'r cyn-chwarae wrthwnebiad i gerflun gael ei godi i'w anrhydeddu.

Os byddai'r Pwyllgor Deisebau am gefnogi'r cais, mae fy swyddogion sy'n gyfrifol am y Gronfa Arloesi Cynnyrch Twristiaeth wedi nodi y byddent yn fodlon trafod y prosiect â Chlwb Athletau Rhyngwladol Caerdydd (CIACS), er nad oes modd rhoi gwarantau cadarn. Mae'r ddolen isod yn rhoi cyngor a manylion cyswllt priodol y swyddogion perthnasol:-
<https://businesswales.gov.wales/dmwales/sites/dmwales/files/documents/Tourism%20Product%20Innovation%20Fund-Guidance%202017-2019%20Welsh%20pdf.pdf>

Mae'r Prif Weinidog wedi ymateb i gais tebyg o'r blaen oddi wrth ffynhonnell wahanol. Awgrymodd bryd hynny y dylai'r gohebwyr gysylltu â Chyngor Celfyddydau Cymru (CCC) i drafod y mater. Gan weithio o fewn y fframwaith strategol y mae Llywodraeth Cymru yn ei osod, mae'r Cyngor yn y sefyllfa orau i roi cymorth a chyngor i artistiaid ac i roi grantiau uniongyrchol i unigolion (fel arfer o'i raglenni gyda'r Loteri Genedlaethol) yn ogystal ag i sefydliadau ym maes y celfyddydau.

Dyma fanylion cyswllt y Cyngor:

Cyngor Celfyddydau Cymru,
Plas Bute,
Caerdydd,
CF10 5AL

Ffôn: 0845 8734 900

www.arts.wales
www.arts.wales/what-we-do/funding/apply

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae gwefan y Cyngor hefyd yn rhoi gwybodaeth am ffynonellau eraill o gyllid.

Hyderaf y bydd yr wybodaeth hon o gymorth ichi.

Yn gywir,

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith
Cabinet Secretary for Economy and Infrastructure

Eitem 2.3

P-05-759 Ailagor Ffordd Goedwig Cwmcarn adeg y Pasg 2018

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan The Friends of Cwmcarn Forest Drive ar ôl casglu 1450 llofnod – 353 ar bapur a 1097 ar-lein.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i ddarparu'r dull angenrheidiol i ganiatáu i Gyfoeth Naturiol Cymru ailagor Ffordd Goedwig Cwmcarn yn llawn i geir preifat adeg y Pasg 2018.

Gwybodaeth ychwanegol:

Yn ystod haf 2014, dywedodd Cyfoeth Naturiol Cymru y byddai Ffordd Goedwig Cwmcarn, a elwir hefyd yn Daith Cwmcarn, ar gau am o leiaf ddwy flynedd o fis Tachwedd 2014, a bod hyn yn angenrheidiol oherwydd haint llarwydd Japan yn nyffryn Cwmcarn a'r llechweddau cyfagos. Mae'r broses o gael gwared ar y llarwydd bellach bron wedi'i gwblhau ac mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn dechrau adfer y llwybrau beiciau a llwybrau troed, ond nid ymddengys fod bwriad adfer Taith Cwmcarn, er bod y mwyafrif helaeth o'r llwybr heb ei niweidio. Mae canolbwytio ar ddefnyddwyr ceir preifat y ffordd yn annheg ac yn ddianghenraig pan fydd defnyddwyr eraill dim ond yn wynebu amhariad dros dro. Mae llawer o'r rhai sy'n cael mynediad i'r Ffordd gyda char preifat yn gwneud hynny am na allant symud llawer – mae rhai yn deuluoedd gyda phlant bach, mae llawer yn hŷn, yn anabl neu o'n cymunedau lleiafrifoedd ethnig a mewnfudwyr. Mae methu â darparu cyfleuster ar gyfer y bobl hyn yn wahaniaethol, yn enwedig pan fo cynlluniau, a'r arian ar gael, i ddarparu cyfleusterau pellach ar gyfer defnyddwyr eraill. Mae diffyg ffordd sy'n gwbl hygyrch yn amddifadu'r bobl hynny sydd fwyaf difreintiedig yn ddiwylliannol ac yn fateryddol o'u prif gyfleuster ar gyfer iechyd a lles. Mae ein sefydliad, Cyfeillion Ffordd Goedwig Cwmcarn eisiau mynediad cyfartal i holl ddefnyddwyr Taith Cwmcarn ac yn galw ar Lywodraeth Cymru a Chyfoeth Naturiol Cymru i ddarparu ffordd o wneud hyn yn bosibl.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Islwyn
- Dwyrain De Cymru

Deiseb: P-05-759 Ailagor Ffordd Goedwig Cwmcarn adeg y Pasg 2018

Y Pwyllgor Deisebau | 13 Mehefin 2017
Petitions Committee | 13 June 2017

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil:

Rhif y ddeiseb: P-05-759

Teitl y ddeiseb: Ailagor Ffordd Goedwig Cwmcarn adeg y Pasg 2018

Testun y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i ddarparu'r dull angenrheidiol i ganiatáu i Gyfoeth Naturiol Cymru ailagor Ffordd Goedwig Cwmcarn yn llawn i geir preifat adeg y Pasg 2018.

Yn ystod haf 2014, dywedodd Cyfoeth Naturiol Cymru y byddai Ffordd Goedwig Cwmcarn, a elwir hefyd yn Daith Cwmcarn, ar gau am o leiaf ddwy flynedd o fis Tachwedd 2014, a bod hyn yn angenrheidiol oherwydd haint llarwydd Japan yn nyffryn Cwmcarn a'r llechweddau cyfagos. Mae'r broses o gael gwared ar y llarwydd bellach bron wedi'i gwblhau ac mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn dechrau adfer y llwybrau beiciau a llwybrau troed, ond nid ymddengys fod bwriad i adfer Taith Cwmcarn, er bod y mwyafrif helaeth o'r llwybr heb ei niweidio. Mae canolbwytio ar ddefnyddwyr ceir preifat y ffordd yn annheg ac yn ddianghenraig pan fydd defnyddwyr eraill dim ond yn wynebu amhariad dros dro. Mae llawer o'r rhai sy'n cael mynediad i'r Ffordd gyda char preifat yn gwneud hynny am na allant symud llawer – mae rhai yn deuluoedd gyda phlant bach, mae llawer yn hŷn, yn anabl neu o'n cymunedau lleiafrifoedd ethnig a mewnfudwyr. Mae methu â darparu cyfleuster ar gyfer y bobl hyn yn wahaniaethol, yn enwedig pan fo cynlluniau, a'r arian ar gael, i ddarparu cyfleusterau pellach ar gyfer defnyddwyr eraill. Mae diffyg ffordd sy'n gwbl hygyrch yn amddifadu'r bobl hynny sydd fwyaf difreintiedig yn ddiwylliannol ac yn fateryddol o'u prif gyfleuster ar gyfer iechyd a lles. Mae ein sefydliad, Cyfeillion Ffordd Goedwig Cwmcarn eisiau mynediad cyfartal i holl ddefnyddwyr Taith Cwmcarn ac yn galw ar Lywodraeth Cymru a Chyfoeth Naturiol Cymru i ddarparu ffordd o wneud hyn yn bosibl.

Cefndir

Mae'r Ffordd Goedwig yn un o nifer o gyfleusterau a ddarperir gan Cyfoeth Naturiol Cymru a Chyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yn nyffryn Cwmcarn. Mae'r cyfleusterau hyn hefyd yn cynnwys canolfan ymwelwyr gyda chaffi a siop anrhigion, llwybrau cerdded a llwybrau beicio mynydd, a chyfleusterau pysgota a gwersylla.

Caeodd y Ffordd Goedwig ym mis Tachwedd 2014 i ganiatáu i Gyfoeth Naturiol Cymru ymgymryd â gwaith ar raddfa fawr i dorri coed llarwydd a oedd wedi'u heintio â *Phytophthora ramorum* (clefyd y llarwydd). Roedd 78% o'r coed ar hyd y ffordd yn goed llarwydd a oedd wedi'u heintio gan y clefyd. Mae'r dull hwn yn rhan o strategaeth Cymru gyfan Cyfoeth Naturiol Cymru i leihau'r perygl y bydd clefyd y llarwydd yn lledaenu ymhellach.

Ym mis Ebrill 2015, rhoddodd Cyfoeth Naturiol Cymru y [rhesymau a ganlyn dros gau'r Ffordd Goedwig \(PDF 189KB\)](#):

- Diogelwch y cyhoedd yw'r flaenoriaeth bennaf;
- Ffordd un llwybr, un cyfeiriad, yw'r Ffordd Goedwig am y rhan fwyaf o'i hyd;
- Bydd y ffordd yn cael ei defnyddio i gadw offer cynaeafu ar gyfer y gwaith;
- Bydd pren yn cael ei storio yn uniongyrchol ar neu ger y ffordd a'i lwytho ar loriāu;
- Bydd loriāu cario mawr yn teithio ar y ffordd yn rheolaidd;
- O gofio nad yw'r ffordd wedi'i hadeiladu i safonau priffyrdd, mae'n hynod o debyg y bydd y loriāu coed 40 tunnell a'r peiriannau cynaeafu'n ei niweidio. Felly, ni fyddai'n ddiogel i fodurwyr preifat ddefnyddio'r ffordd tra bydd y gwaith yn mynd yn ei flan.

Ym mis Ionawr 2016, dywedodd Cyfoeth Naturiol Cymru wrth y Gwasanaeth Ymchwil:

Closing the drive for felling has inevitably led us to ask some hard questions about whether or not we open the drive again. Like other public bodies, we are having to think about how best to use our limited resources. We haven't yet reached any conclusions, but we need to be realistic about the challenges we face at Cwmcarn. In particular:-

- There will be some significant up-front costs associated with re-instating the roads and recreational facilities.
- We also know that any investment or re-opening would require a rationalisation and re-fresh of the facilities we offer, and that this would also be an additional cost.
- The way in which we have been managing the drive is not sustainable, and we need to find a more efficient model for managing the facility. It's currently running at a net loss.

We need to consider all of these factors, as well as looking at potential sources of funding over the next few months. Whilst we can't make any commitment that the drive will definitely open, we do recognise the value of the drive to the health and wellbeing of local communities, and will be doing everything we can to make sure an opportunity is not lost here.

Camau gweithredu gan Lywodraeth Cymru

Ysgrifennodd Lesley Griffiths, Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig, at y Pwyllgor Deisebau ar 8 Hydref 2016. Mae ei llythyr yn datgan y canlynol:

- Cafodd y Ffordd Goedwig ei chau er mwyn sicrhau bod y gwaith cynaeafu ar raddfa fawr yn cadw at yr amserlen a bod unrhyw risgiau i ddiogelwch y cyhoedd yn cael eu rheoli'n briodol. Mae hyn yn parhau i fod yn flaenoriaeth uchel i Gyfoeth Naturiol Cymru.
- Mae arolygon peirianneg o'r Ffordd Goedwig wedi nodi bod angen buddsoddiad sylweddol i'w chadw ar agor.
- Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cadw mewn cysylltiad rheolaidd â Chyfeillion Ffordd Goedwig Cwmcarn yn ystod y 18 mis diwethaf, gan gynnwys darparu diweddarriadau mewn cyfarfodydd cyhoeddus.
- Nid oes penderfyniad wedi'i wneud ar ddyfodol y Ffordd Goedwig. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi bod yn glir na all ymrwymo i ailagor y Ffordd Goedwig nes bod modd darganfod cyllid i gefnogi'r gwaith sy'n gysylltiedig â hi.
- Bydd astudiaeth i ymarferoldeb masnachol a'r opsiynau rheoli yng Nghwmcarn yn dechrau eleni. Bydd opsiynau ar gyfer dyfodol y Ffordd Goedwig yn cael eu cynnwys yn yr astudiaeth hon. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn gobeithio adolygu canfyddiadau'r astudiaeth yn gynnar yn 2018.
- Dylid annog y deisebwyr i barhau i weithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru i ddatblygu cynllun i sicrhau dyfodol hirdymor y Ffordd Goedwig.

Camau gweithredu gan Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Mae cau Ffordd Goedwig Cwmcarn wedi bod yn destun nifer o gwestiynau llafar ac ysgrifenedig yn y Cynulliad yn ystod y ddwy flynedd diwethaf, gan gynnwys y canlynol.

Ar 3 Chwefror 2016 gofynnodd William Powell AC:

... mae Ffordd Goedwig Cwmcarn bellach wedi'i chau i geir ers mis Tachwedd 2014, er mwyn caniatáu gwaith ar gwympo dros 150,000 o larwydd heintiedig. Mae cryn ansicrwydd wedi bod ymhliith y cyhoedd ynghylch dyfodol hirdymor yr atyniad arbennig hwnnw a hefyd mewn perthynas â llwybrau tramwy sy'n dal ar agor i gerddwyr ac i feicwyr mynydd. Rwy'n deall bod canolfan ymwelwyr Coedwig Cwmcarn yn debygol o gofnodi gostyngiad o 10 y cant o leiaf yn nifer yr ymwelwyr. Credir bod hyn yn deillio'n rhannol o gamddealltwriaeth ynghylch statws presennol y rhwydwaith llwybrau. Gwn fod fy nghyd-Aelod, Jocelyn Davies, wedi ysgrifennu ar y pwnc yn y wasg leol yn ddiweddar. Yn hyn o beth, hefyd, mae Rob Southall, cadeirydd cyfeillion Ffordd Goedwig Cwmcarn, wedi cyflwyno deisef i'r Pwyllgor Deisebau. O ystyried pwysigrwydd y ffordd goedwig, beth arall y gall Llywodraeth Cymru ei wneud i gynorthwyo Cyfoeth Naturiol Cymru i fynd i'r afael â phryderon y gymuned leol ac i sicrhau ei bod yn agor eto a chyn gynted ag y bo modd?

Ymatebodd Carl Sargeant AC, y Gweindiog Cyfoeth Naturiol ar y pryd, gan ddweud:

Gwn fod Cyfoeth Naturiol Cymru yn gweithio'n galed iawn yn yr ardal i geisio datrys y materion hyn, ond mae diogelwch biolegol yr ardal honno a gweddill Cymru yn hynod o bwysig. Ryw'n credu eu bod yn ymdrin â'r sefyllfa'n dda iawn. Wrth gwrs, byddem yn hoffi gweld Ffordd Goedwig Cwmcarn ar agor, ond mae'n fater o sicrhau ein bod yn gallu ymdrin â haint phytophthora ramorum sydd ar droed yn y rhanbarth hwnnw.

Ar 22 Mehefin 2016 gofynnodd Rhianon Passmore AC:

Mewn perthynas â'r gwaith torri coed ar ffordd goedwig hardd Cwmcarn, sy'n saith milltir o hyd, a gaewyd dros dro ym mis Tachwedd 2014, mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi datgan fod hwn yn waith hirdymor a allai gymryd rhwng tair a phedair blynedd i'w gwblhau. A wnaiff Ysgrifennydd y Cabinet ailadrodd penderfyniad diamod a digamsyniol Llywodraeth Cymru y bydd un o ryfeddodau naturiol amgylchedd Cymru yn flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru, ac y bydd yn rhoi blaenoriaeth i sicrhau y bydd y ffordd ar gael i'r cyhoedd unwaith eto?

Ymatebodd Lesley Griffiths, Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig gan ddweud:

Mae Llywodraeth Cymru yn ymwybodol iawn o werth ffordd goedwig Cwmcarn i'r cymunedau lleol ac i ymwelwyr. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru a Chyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili wedi sefydlu gweithgor i edrych ar y cyfleoedd hirdymor yno, gan gynnwys sut y gellir ariannu llwybrau cerdded a beicio, a meysydd gwersylla, yn gynaliadwy yn y dyfodol.

Ar 5 Gorffennaf 2016 gofynnodd Rhianon Passmore AC:

... mae canolfannau twristiaeth o fewn agenda cysylltedd y dinas-ranbarth yn gwbl hanfodol o ran rhyddhau potensial ein tirweddau hardd yng nghymunedau'r Cymoedd, felly, a fyddai'r Gweinidog yn cytuno â mi o ran pa mor bwysig yw hi, er enghraifft, bod taith olygfaol Cwmcarn yn fy etholaeth i yn cael ei hadfywio mewn gwirionedd a'i hadfer fel gwir weledigaeth o'r hyn y gallwn ei wneud gyda chymunedau'r Cymoedd, a'r hyn y gallwn ei wneud o ran adfywio cymunedau ein Cymoedd?

Ymatebodd Alun Davies, Gweinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes, drwy ddweud:

Rwy'n cytuno'n llwyr. Rwy'n meddwl bod ffordd goedwig Cwmcarn yn adnodd gwych inni i gyd, ac nid dim ond i'r rhai ohonom sy'n byw yn y Cymoedd. Rwy'n gwybod bod Ysgrifennydd y Cabinet yn ei lle ac wedi clywed y pwntiau yr ydych wedi eu gwneud. Ac, yn sicr, bydd y gwaith yr wyf yn credu bod Cyfoeth Naturiol Cymru wedi bod yn ymwneud ag ef yn sicrhau bod taith olygfaol Cwmcarn ar gael i bobl yn y dyfodol. Mae'n enghraifft dda iawn o sut mae amgylchedd a daearyddiaeth a thirwedd y Cymoedd yn rhywbeth sy'n gallu darparu, nid dim ond mwynhad a phleser i'r rhai ohonom sy'n byw yno, ond gall hefyd sicrhau ein bod yn cael effaith economaidd, ac un y mae angen inni ei harneisio a'i defnyddio ar gyfer y dyfodol.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol, foddy bynnag, nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddar na'u diwygio fel arall o reidrwydd i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref P-05-759
Ein cyf/Our ref LG/00818/17

Mike Hedges AC
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

8 Mai 2017

Anwyl Mike.

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 24 Ebrill ynghylch deiseb am ailagor Ffordd Coedwig Cwmcarn ym Mhasg 2018. Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) sy'n gyfrifol am reoli coetiroedd ystad Llywodraeth Cymru o ddydd i ddydd, gan gynnwys Ffordd Coedwig Cwmcarn. Cafodd y ffordd ei chau er mwyn sicrhau bod y gwaith cynaeafu yn cadw at yr amserlen a bod y risgiau i'r cyhoedd yn cael eu rheoli'n briodol. Mae hyn yn flaenoriaeth i Gyfoeth Naturiol Cymru o hyd.

Yn ogystal â'r gwaith i gwympo coed llarwydd sy'n dioddef o'r *Phytophthora ramorum*, mae arolygon gan beirianwyr wedi dangos bod angen buddsoddiad sylweddol i gadw'r ffordd ar agor. Mae hefyd costau ychwanegol sylweddol sy'n gysylltiedig ag ailstrwythuro'r goedwig o ran cwympo coed llarwydd, plannu mwy o amrywiaeth o rywogaethau o goed mwy cydnerth yn eu lle a lleihau'r effaith ar hamdden a thwristiaeth. Rhaid ystyried holl gostau barhaus CNC a'i gostau yn y dyfodol ar gyfer rheoli'r ffordd drwy'r goedwig.

Mae CNC wedi cadw mewn cysylltiad yn rheolaidd â Ffrindiau Ffordd Cwmcarn ac wedi rhoi diweddariadau cyfnodol iddynt yn ystod eu cyfarfodydd cyhoeddus dros y 18 mis diwethaf. Er mai ailagor y ffordd yw prif ffocws y grŵp, maent wedi'u calonogi hefyd gan yr ymdrechion aruthrol presennol i reoli'r gwaith cwympo mawr gan ddiogelu'r amgylchedd a'i gadw ar agor i'r cyhoedd. Yn ogystal, mae CNC bellach yn canolbwytio ar ailstocio'r coetir â rywogaethau brodorol ac ar annog adferiad y coetir hynafol drwy adfywio naturiol. Mae dros 50 o hektarau eisoes wedi'u hailstocio a bydd 170,000 o goed ychwanegol yn cael eu plannu yn ystod y gaeaf hwn.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

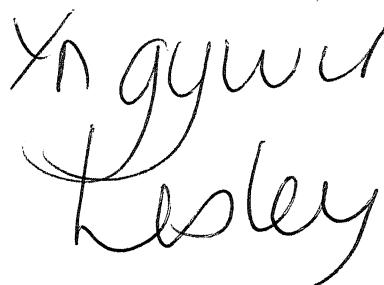
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae CNC wedi fy hysbysu nad ydynt wedi penderfynu eto ynghylch dyfodol y ffordd. Serch hynny, maent wedi bod yn glir nad ydynt yn gallu ymrwymo i ailagor y ffordd nes i'r cyllid ar gyfer gwneud y gwaith cysylltiedig gael ei neilltuo.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili a CNC yn cydweithio i ymchwilio sut y gall gweithio'n gydlynol eu galluogi i elwa cymaint â phosibl ar y seilwaith hamdden presennol, yr asedau cyfalaf a'r cyfoeth naturiol sydd yng Nghwmcarn. Maent yn gobeithio y bydd datblygu model rheoli ar y cyd yn fod i fanteisio ar y posibiliadau enfawr o adfywio'r gymuned yng Nghwmcarn gan gadw ei werth naturiol cynhenid a'i chwsmeriaid presennol ar yr un pryd. Bydd astudiaeth i ymarferoldeb masnachol ac opsiynau rheoli Cwmcarn yn dechrau eleni. Bydd opsiynau ar gyfer dyfodol y ffordd dwristiaid yn cael eu cynnwys yn yr astudiaeth hon. Mae CNC yn gobeithio bod mewn sefyllfa i adolygu canfyddiadau'r astudiaeth yn gynnar yn 2018.

Rwy'n ymwybodol o werth yr ymdrech i gymunedau ac ymwelwyr ond oherwydd y goblygiadau parhaus o ran y costau i'w hailagor mae'n rhaid i CNC ystyried cymaint o opsiynau ag sy'n bosibl er mwyn asesu effaith hyn ar ei gyllideb. Rwy'n disgwyl i CNC ystyried materion cydraddoldeb ac amrywiaeth wrth iddynt fwrw ymlaen.

Dylid annog llofnodion y ddeiseb i barhau i gydweithio â CNC er mwyn ystyried yr opsiynau posibl dydd ar gael er mwn datblygu cynllun i sicrhau dyfodol tymor hir y ffordd dwristiaid.

Lesley Griffiths ACIAM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig
Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs

24 Mount Pleasant Terrace, Pontywaun, Crosskeys, NP11 7GH

Mike Hedges AM
Chair – Petitions Committee
National Assembly for Wales,
Ty Hywel,
Cardiff Bay,
Cardiff,
CF99 1NA

robertsouthall@outlook.com

Wednesday 31 May 2017

Dear Mike

Thank you very much for instructing committee clerks to forward Lesley Griffith AM, the Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs, letter of 8th May. I am a little concerned that the Minister's letter does not seem to be a response to our current petition (which is asking the National Assembly to urge the Welsh Government to provide the necessary means to allow Natural Resources Wales to fully re-open the Cwmcarn Forest Drive to private cars at Easter 2018) rather it seems to be responding to our previous petition which asked the National Assembly urge the Welsh Government to reverse the decision of Natural Resources Wales to close the Cwmcarn Forest Drive indefinitely on 2nd November 2014. Perhaps the Minister could clarify this?

What we would like to see in this instance is for the Welsh Government to assist NRW in seeking and securing funding to re-open the drive. While I understand that the Welsh Government delegates responsibility for the management of state woodland in Wales to NRW the influence of the Welsh government has been strong throughout this sorry affair - in initially signing off the closure in the Spring of 2014, in failing to provide a fund to re-establish the Drive and also, and most significantly, in reducing the annual grant to NRW which means that they currently lack the resources to re-open the Drive. Senior managers of NRW have themselves admitted that they would like to re-open the Drive but lack the resources to do so.

Our society is particularly concerned that while no Welsh Government resources have been provided to re-open the drive that yet another mountain bike track is being planned in the Cwmcarn valley and our group have assumed that funding must have been provided for the planning and construction of this. We have to ask ourselves whether the needs of the majority, i.e. those who wish to access the drive in their cars perhaps because of limited mobility, are being overlooked in favour of

the needs of a relatively small number of mountain bikers who are usually young, fit and affluent males, often from outside of Wales.

As a politics lecturer who has recently contributed a chapter on pressure groups in Wales to a new University of Edinburgh publication on the Government & Politics of Wales (Deacon, Denton & Southall) which is due for publication later this year I have become deeply concerned about the extent of corporatism within the Welsh Governmental system. Cycling charities and mountain biking organisations are being prioritised here and one particular charity whose aim is to promote walking and cycling, but who concentrate almost entirely on catering for the needs of cyclists, seems to have had an undue influence. The Welsh Government must consider the needs and wishes of the silent majority rather than simply pandering to the demands of organised interests which, through their insider status, not only influence Welsh Government policy but to some extent direct it.

We do not feel that this is an unfair accusation as far the NRW facilities in the Cwmcarn valley are concerned as there appears to be ample evidence for this - with NRW having a designated cycling warden (but no one with a responsibility to promote walking), with the cycling routes being prioritised over footpaths, not just in these being cleared and opened sooner but also in the rather dangerous practice of diverting downhill mountain bikes onto public footpaths (so much for the safety of the public!) , and lastly in the continued use of the Drive roadway by the mountain bikers uplift service, i.e. minibus and trailer, while the general public is being told that the drive is no longer in a fit state for private car use. Over the past few months I have walked the entire seven mile route of the drive on several occasions and I am pleased to report that apart from some areas where the road surface needs replacing, that the actual road is in better condition than many back roads in the county borough of Caerphilly. We are constantly being told by NRW and CCBC that the Forest Drive was losing money, that the cyclists bring in much needed cash and yet people actually paid to use the Drive whereas the cyclists are not charged for the use of the cycle tracks or the general upkeep of the forest area. They are only charged for parking (£3.00 per day) and for the use of the privately owned uplift service so how can it be that be the whole truth of the financial situation? There is an obvious conflict here between NRW's provision for the needs of the many and the demands of the few and I am sure that the Welsh Government do not need reminding that they, and other public bodies they fund, should focus their limited resources on the former rather than the latter.

In response to other points raised in the Minister's letter. Our group is concerned that the longer the Drive remains closed the greater the likelihood that it will never be reopened thus permanently excluding a large number of former users. We have been extremely patient and built up a close and cordial relationship with NRW, while at the same time being largely ignored by the local authority (CCBC). We were assured by Carl Sergeant, the previous Minister for Natural Resources, in correspondence with Lynne Neagle AM (see attached 24.09.14) and in a letter received from Amanda Thomas, the Welsh Government's Access and Outdoor Recreation Officer (see attached 16.9.14) that there is no intention to close the Drive permanently and that after a two year closure that planning for the re-opening would commence.

However the Drive has now been closed for over two and a half years and we have seen no hard evidence that the re-opening is being planned for, other than rather vague allusions to yet another feasibility study looking at the management and commercial value of the drive in the long term rather than planning for its re-opening

to the public in the near future. The Cwmcarn Forest Drive is a publicly owned facility held in trust by the Welsh Government which should cater for the needs of the general public and not simply those of commercial investors or unaccountable government bureaucrats. We have to ask the NAfW whether spending several thousand pounds on this feasibility study is good use of the public purse. Wouldn't the money be put to better use if used to repair the damage to the Drive's road surface?

We understand that NRW requires the forest roads to complete the felling and to restock the affected areas but we feel that we have a real grievance in the fact that the promise to plan for the re-opening just isn't happening. In addition the Welsh Governments spending of over nine million pounds on a privately owned facility in the Heads of the Valleys which may or may not happen (of which several hundred thousand pounds were used to purchase a company that later went into liquidation) is galling to our members and supporters. Wouldn't have been put to better use if used to provide facilities that everyone young and old, able bodied or disabled, rich or poor can access? The fifteen hundred people who have signed our latest petition certainly think that this is the case and we sincerely hope that both the NAfW and the Welsh Government can take their wishes in consideration and provide a positive response to our request that they help to resolve the matter of the continued closure of the Drive.

Yours faithfully

Robert Southall
Chair, Friends of Cwmcarn Forest Drive

Carl Sargeant AC / AM
Y Gweinidog Cyfoeth Naturiol
Minister for Natural Resources

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref LN/CP/020
Ein cyf/Our ref CS/05080/14

Lynne Neagle AM
Assembly Member for Torfaen
73 Upper Trostnant Street
Pontypool
Torfaen
NP4 8AU
Lynne.neagle@wales.gov.uk

24 September 2014

Dear Lynne

Thank you for your letter highlighting your constituents' concerns regarding the closure of Cwmcarn Forest drive.

Officials are in contact with Natural Resources Wales on this matter and have been assured that there is no intention to permanently close the route. I understand that the route will be closed for approximately two years to allow for the safe and efficient felling and extraction of the infected trees. This work is vital to help eradicate the spread of *Phytophthora ramorum* (larch disease).

I understand that NRW officers responsible for the forest planning work are making arrangements to meet with Mr Southall in order to help allay his concerns and to explain in more details the work that will be carried out.

I enclose a detailed breakdown on the situation provided by NRW for your attention. I trust this will help you to answer the concerns of your constituents.

Yours sincerely

Carl Sargeant AC / AM
Y Gweinidog Cyfoeth Naturiol
Minister for Natural Resources

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA
Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)

English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Correspondence: Carl.Sargeant@wales.gsi.gov.uk
Printed on 100% recycled paper

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref TO/JG/01197/14

Robert Southall
Founder
Cymdeithas Twmbarlwm Society
rob@robsouthall.plus.com

16/09/2014

Dear Mr Southall

Thank you for copying in the then Minister for Natural resources, Culture and Sport to your e-mail to the First Minister regarding the closure of Cwmcarn Drive. I have been asked to reply.

Officials are in contact with Natural Resources Wales (NRW) on this matter and have been assured that there is no intention to permanently close the route. I understand that the route will be closed for approximately two years to allow for the safe and efficient felling and extraction of the infected trees. This work is vital to help eradicate the spread of *Phytophthora ramorum* (larch disease).

I understand that NRW intend to seek a meeting with you on this matter. I hope you will take the opportunity to discuss your concerns and to allow NRW to explain the actions taken.

Yours sincerely

Amanda Thomas
Access and Outdoor Recreation Officer
Landscapes and Outdoor Recreation Branch

TO/JG/01197/14

English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholaethau Cymraeg 0845 010 4400

Eitem 2.4

P-05-760 Atal TGAU Cymraeg gorfodol

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Emma Williams ar ôl casglu 128 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i newid ei pholisi a chaniatau i blant roi'r gorau i Gymraeg lefel TGAU (cyfnod allweddol 4). Rhowch ddewis i blant drwy beidio â gwneud yr iaith Gymraeg yn orfodol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gorllewin Caerfyrddin a De Sir Benfro
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

Papur Briffio ar gyfer y Pwyllgor Deisebau

Y Pwyllgor Deisebau | 13 Mehefin 2017
Petitions Committee | 13 June 2017

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil: Cymraeg gorfodol ar lefel TGAU

Rhif y ddeiseb: P-05-760

Teitl y ddeiseb: Atal TGAU Cymraeg Gorfodol

Testun y ddeiseb: Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i newid ei pholisi a chaniatáu i blant roi'r gorau i Gymraeg lefel TGAU (Cyfnod Allweddol 4). Rhowch ddewis i blant drwy beidio â gwneud yr iaith Gymraeg yn orfodol.

Cefndir

Mae'n bolisi gan Lywodraeth Cymru y dylai pob disgylb 3-16 oed astudio Cymraeg, naill ai fel iaith gyntaf neu fel ail iaith. Mae'r papur hwn yn defnyddio gwybodaeth sydd ar gael yng nghyhoeddiad y Gwasanaeth Ymchwil, Addysg cyfrwng Cymraeg a'r Gymraeg fel pwnc (Awst 2016).

Yn sgil cyflwyno Deddf Diwygio Addysg 1988, cyflwynwyd y Gymraeg yn raddol fel pwnc gorfodol ar gyfer disgylbion 5-14 oed (Cyfnodau Allweddol 1, 2 a 3) o 1990 ymlaen. O fis Medi 1999, gwnaed Cymraeg yn orfodol i ddisgyblion 14-16 oed hefyd (Cyfnod Allweddol 4). Mae'r Cyfnod Sylfaen, a gyflwynwyd yn 2001, yn ei gwneud yn ofynnol i Gymraeg neu Ddatblygu'r Gymraeg gael eu haddysgu i blant 3-7 oed.

Y Cwricwlwm Cenedlaethol yng Nghymru

Mae'r Cwricwlwm Cenedlaethol yng Nghymru yn cynnwys pynciau craidd a sylfaen. Maent wedi'u rhestru yn Neddf Addysg 2002.

Y pynciau craidd ar gyfer Cyfnodau Allweddol 1-3 yw Mathemateg; Gwyddoniaeth; Saesneg; a Chymraeg iaith gyntaf (mewn perthynas ag ysgolion Cymraeg, fel y nodir yn Neddf Addysg 2002). Y pynciau sylfaen yw Technoleg; Addysg Gorfforol; Hanes; Daearyddiaeth; Celf; Cerddoriaeth; Cymraeg ail iaith (os nad yw'r ysgol yn ysgol Gymraeg, fel y nodir yn Neddf Addysg 2002); ac ar gyfer Cyfnod Allweddol 3, iaith dramor fodern.

Y pynciau craidd yng Nghyfnod Allweddol 4 yw Cymraeg iaith gyntaf; Mathemateg; Saesneg a Gwyddoniaeth. Y pynciau sylfaen yw Addysg gorfforol; a Chymraeg ail iaith.

Nid oes unrhyw oriau penodedig ar gyfer pynciau penodol. Ysgolion yn lleol sy'n penderfynu faint o amser a ddyrennir i astudio pob pwnc, gan gynnwys Cymraeg.

TGAU Cymraeg

Un o argymhellion adroddiad Llywodraeth Cymru [Un Iaith i Bawb: Adolygiad o Gymraeg Ail Iaith yng Nghyfnodau Allweddol 3 a 4](#) (2013) oedd bod Cymraeg ail iaith yn parhau i fod yn bwnc statudol yn y Cwricwlwm Cenedlaethol, ac yn parhau i fod yn bwnc gorfodol i bob disgyl yng Nghymru tan ddiwedd Cyfnod Allweddol 4. **Argymhellodd [Adolygiad Annibynnol o'r Cwricwlwm a'r Trefniadau Asesu yng Nghymru - Difodol Llwyddiannus](#) (PDF 1.53MB)** gan yr Athro Donaldson y dylai Cymraeg barhau i fod yn orfodol ym mhob ysgol hyd at 16 oed. Cadarnhaodd y Gweinidog Addysg a Sgiliau ar y pryd, Huw Lewis, fod Llywodraeth Cymru yn derbyn yr argymhelliaid mewn [datganiad ysgrifenedig \(ar 15 Hydref 2015\)](#).

Nodwyd yn *Un Iaith i Bawb*, er bod y Gymraeg yn bwnc gorfodol yn y cwricwlwm cenedlaethol, nid yw'n orfodol i gofrestru disgylion i sefyll arholiad TGAU nac unrhyw gymhwyster arall. Ysgolion yn lleol sy'n penderfynu ar y cymhwyster priodol i'r dysgwyr eu dilyn. Yng Nghyfnod Allweddol 4 ar hyn o bryd, mae ysgolion yn cofrestru disgylion naill ai ar gyfer **TGAU Cymraeg iaith gyntaf, TGAU Cymraeg ail iaith (cwrs llawn)**, TGAU Cymraeg ail iaith (**cwrs byr**), neu ddim yn eu cofrestru ar gyfer unrhyw gymhwyster.

TGAU Cymraeg ail iaith diwygiedig

Yn dilyn argymhellion *Un Iaith i Bawb*, mae Llywodraeth Cymru, ar y cyd â CBAC, Cymwysterau Cymru a rhanddeiliaid eraill, wedi datblygu model diwygiedig ar gyfer **TGAU Cymraeg ail iaith (cwrs llawn)** a fydd yn cael ei gyflwyno ym mis Medi 2017. Bydd y cwrs byr TGAU Cymraeg ail iaith yn cael ei dynnu'n ôl ar ôl i'r cwrs llawn diwygiedig gael ei gyflwyno, gyda'r cyfle asesu olaf ar gyfer y cwrs byr yn haf 2018.

Dadleuon o blaid Cymraeg fel pwnc ar lefel TGAU

Parhad

Yn ei llythyr at y Pwyllgor Deisebau, mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg yn dadlau bod angen parhad a dilynant wrth ddysgu. Mae'n dweud nad oes ganddi gynlluniau i newid polisi **sefydledig Llywodraeth Cymru** sef bod Cymraeg yn bwnc gorfodol i rai 5-14 oed (Cyfnod Sylfaen, Cyfnod Allweddol 2 a Chyfnod Allweddol 3) ac 14-16 oed (Cyfnod Allweddol 4). Mae dilynant ieithyddol yn elfen allweddol o'r [Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg](#):

Mae datblygu sgiliau iaith yn broses sy'n digwydd dros gyfnod o amser. Mae'n bwysig i blant a phobl ifanc adeiladu ar eu galluoedd wrth iddynt aeddfedu. Mae sicrhau bod cyfleoedd ar gyfer dilynant ieithyddol addas yn un o gonglfeini'r Strategaeth.

Rhan o'r diwylliant

Mae'r Gymraeg yn rhan o ddiwylliant Cymru. Yn natganiad polisi 2014 ynghylch ei strategaeth y Gymraeg, *iaith fyw: iaith byw - bwrw mlaen*, dywedodd Llywodraeth Cymru:

Mae'r Gymraeg yn rhan werthfawr o'n hunaniaeth a'n diwylliant, ac mae'n bwysig bod holl ddysgwyr Cymru – p'un a ydynt yn mynd i ysgol cyfrwng Gymraeg neu ysgol cyfrwng Saesneg – yn cael cefnogaeth i siarad y Gymraeg yn hyderus.

Galw gan y gweithlu am sgiliau Cymraeg

Mae'r Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg hefyd yn cyfeirio at y twf mewn galw am sgiliau Cymraeg gan y gweithlu a'r angen i sicrhau bod gan bobl ifanc y sgiliau sydd eu hangen arnynt. Un o chwe maes strategol strategaeth y Gymraeg, *iaith fyw: iaith byw*, yw'r Gweithlu, a nod Llywodraeth Cymru yw cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg yn y gwaith. Yn natganiad polisi 2014, mae Llywodraeth Cymru yn datgan y bydd gweithredu Safonau'r Gymraeg:

yn gatalydd pwysig ar gyfer gwella sut mae sefydliadau yn ystyried datblygu sgiliau Cymraeg eu gweithlu.

Manteision dwyieithrwydd

Mae llawer o sylw wedi'i roi i fanteision posibl dwyieithrwydd.

Mae'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg yn cyfeirio at:

fanteision uniongyrchol gallu defnyddio ieithoedd penodol (er enghraift cyfathrebu ag aelodau'r teulu a rhwydweithiau cymdeithasol ehangach, neu wella cyfleoedd gyrfa)

a'r

manteision mwy cyffredinol o hyrwyddo sgiliau gwybyddol, cynyddu chwimder meddyliol ac ehangu'r amrywiaeth o brofiadau diwylliannol a gaiff siaradwyr.

Mae'r Strategaeth hefyd yn cyfeirio at waith ymchwil yng Nghanada, sy'n datgelu bod dwyieithrwydd [yn gwella gallu plant ac oedolion hŷn i ganolbwytio ynghyd â'u rheolaeth wybyddol](#) (PDF 128KB) ac yn dangos effaith dwyieithrwydd ar [ohirio symptomau dementia rhag dechrau](#). Mae hefyd yn cyfeirio at [waith ymchwil a gyhoeddwyd gan Brifysgol Caeredin](#) yn 2009, a oedd yn dangos bod siaradwyr dwy iaith yn ei chael hi'n haws canolbwytio ar amrywiaeth o dasgau, gan anwybyddu pethau a allai dorri ar eu traws.

Rôl addysg o ran cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg

Mae adroddiadau yn aml yn cydnabod rôl y sector addysg o ran cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg. Yn [Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg: y camau nesaf](#), dywedodd Llywodraeth Cymru:

Nid oes unrhyw amheuaeth bod rôl hanfodol bwysig gan y system addysg i sicrhau dyfodol yr iaith. **Darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg sydd wedi sicrhau'r cynnydd mwyaf** yn nifer y bobl ifanc sy'n rhugl eu sgiliau iaith Gymraeg.

Mae hefyd yn bwysig yng nghyd-destun targed Llywodraeth Cymru o gael [miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050](#), a gafodd ei lansio ym mis Awst 2016. Cyhoeddodd Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu adroddiad ym mis Mai 2017 ar yr [Ymchwiliad i Strategaeth y Gymraeg newydd Llywodraeth Cymru](#) (627KB). Mae'r adroddiad yn pwysleisio **pwysigrwydd addysg o ran cyflawni'r nod o gael miliwn o siaradwyr Cymraeg** ac yn croesawu'r newidiadau i TGAU Cymraeg ail iaith a gyflwynir o fis Medi 2017.

Cyrhaeddiad

Er ei bod hi'n ymddangos bod y ddeiseb yn cyfeirio at TGAU Cymraeg mewn ysgolion cyfrwng Saesneg, gallai fod yn ddefnyddiol nodi bod data yn dangos nad yw astudio drwy gyfrwng y Gymraeg yn effeithio ar hyfedredd yn y Saesneg. Yn ôl y Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg:

Nid yw'r broses o ddatblygu sgiliau yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn annibynnol ar ei gilydd. Mae deilliannau dysgwyr mewn lleoliadau cyfrwng Cymraeg yn debyg mewn Cymraeg a Saesneg iaith gyntaf, sy'n awgrymu bod y sector yn llwyddo i feithrin dwyieithrwydd naturiol. Dengys data asesu ar ddiwedd Blwyddyn 6 fod 98.5% o ddysgwyr mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg yn cyrraedd lefel yn y Saesneg yn 11 oed sydd yr un fath, neu'n dod o fewn un lefel â'u perfformiad yn y Gymraeg.

Dadleuon yn erbyn Cymraeg fel pwnc ar lefel TGAU

Cyfyngu ar ddewis

Gall TGAU Cymraeg gorfolol gyfyngu dysgwyr rhag dilyn pwnc arall yng Nghyfnod Allweddol 4, gan gyfyngu ar eu hopsiynau.

Cyrhaeddiad

Yn ôl cais Rhyddid Gwybodaeth, fel yr [adroddwyd gan y BBC](#) yn 2014, awgrymwyd bod plant ysgol gynradd o gartrefi sy'n siarad Saesneg, ac sy'n mynychu ysgolion cyfrwng Cymraeg yn unig, yn llai tebygol o berfformio'n dda mewn mathemateg, gwyddoniaeth a Saesneg na'u cyfoedion mewn ysgolion cyfrwng Saesneg. Cymharwyd cyrhaeddiad 25,000 o ddisgyblion 11 oed.

Barn y cyhoedd

Yn ôl [arolwg barn ar gyfer ITV News](#) yn 2015, yn seiliedig ar sampl o 1,151 o bobl, roedd bron i dwy ran o dair o bobl yn gwrthwynebu'r sefyllfa bresennol lle mae Cymraeg yn orfodol hyd at 16 oed.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddu o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref: P-05-760
Ein cyf/Our ref: KW/00696/17
Mike Hedges AC
Cadeirydd – Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethil Cymru
Ty Hywel
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

9 Mai 2017

Annwyl Mike

Rwy'n ymateb i'ch llythyr dyddiedig 26 Ebrill a oedd yn sôn am ddeiseb a ddaeth i law'r Pwyllgor Deisebau, sy'n ceisio cefnogaeth i ofyn i Lywodraeth Cymru beidio â gwneud astudio'r Gymraeg yn orfodol yng Nghyfnod Allweddol 4 mwyach.

Mae ein system addysg wedi cynnwys gofynion o ran astudiaethau dysgwyr yng Nghyfnod Allweddol 4 ers peth amser. Er enghraift, cyflwynwyd Cymraeg yn raddol fel pwnc gorfodol ar gyfer disgyblion 5–14 o 1990 ymlaen, ac mae wedi bod yn orfodol i ddisgyblion 14–16 oed am dros 17 o flynyddoedd. Mae hwn yn bolisi gan Lywodraeth Cymru sydd wedi'i hen sefydlu ac nid oes cynlluniau gennyl i newid y sefyllfa bresennol.

Rhaid i ysgolion ddal ati i sicrhau parhad a chynnydd mewn dysgu a bod gan bob dysgwr fynediad at y rhaglen astudio yn ei chyfarwydd ar gyfer pa gwrs bynnag y maent yn eu hastudio. Fodd bynnag nid yw Llywodraeth Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i ddysgwyr gael eu cofrestru ar gyfer cymhwyster arbennig. Yn hytrach, mae disgwyl i'r ysgolion gofrestru eu disgyblion ar gyfer cymhwyster sy'n briodol i'r cwrs y maent wedi ei ddilyn ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 4. Mater i'r ysgolion yw penderfynu ar ba gymwysterau i'w cynnig i'w dysgwyr, cyn belled â'u bod wedi eu cymeradwyo ar gyfer ei defnyddio yng Nghymru.

Mae'r manteision i ddysgwyr yn glir o ran datblygu eu gallu i ddefnyddio'r Gymraeg. Mae hyn yn amlwg o'r cynnydd sydd yn y galw am sgiliau yn yr iaith Gymraeg gan gyflogwyr.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Rhaid i'n system addysg sicrhau bod ein pobl ifanc yn cael y sgiliau sydd eu hangen arnynt i fanteisio ar y fath gyfleoedd.

Rydym wedi dechrau ar broses o ddiwygio'r system addysg, a bydd y newidiadau hyn yn sicrhau bod gan ein pobl ifanc brofiad gwell a mwy ystyrlon o'r iaith. Dyma yw fy mlaenoriaeth o hyn ymlaen.

Yn gywir

Kirsty Williams AC
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg

P-04-648 Diwygio'r Cyfarwyddyd ar Olew a Nwy Anghonfensiynol 2015.

Manylion:

Rydym yn galw ar y Gweinidog Cyfoeth Naturiol i ddiwygio CYFARWYDDYD CYNLLUNIO GWLAD A THREF (HYSBYSU) (OLEW A NWY ANGHONFENSIYNOL) (CYMRU) 2015 er mwyn galw pob cais cynllunio'n ymwneud â datblygiadau olew a nwy anghonfensiynol i mewn. Mae'r datblygiadau hyn yn cynnwys drilio arbrofol am nwy siâl, methan gwely glo a nwyeddio glo tanddaearol

Gwybodaeth Ychwanegol

Ar hyn o bryd mae'r Cyfarwyddyd yn ymwneud â cheisiadau sy'n cynnwys dulliau echdynnu anghonfensiynol penodol yn unig ac mae'r Awdurdodau Cynllunio Lleol yn tueddu i ganiatáu'r cais.

Nid yw'r Cyfarwyddyd presennol yn berthnasol i nwyeddio glo tanddaearol er y gall effeithiau'r broses hon fod yr un mor niweidiol i'r amgylchedd a chymunedau. Nid yw ychwaith yn berthnasol i ddrilio arbrofol neu ddrilio prawf. Mae pryderon cynyddol ynghylch effaith drilio arbrofol, yn enwedig o safbwyt sŵn, traffig, y posibilrwydd o darfu ar gyrsiau dŵr ac o greu symudiadau seismig, creu safleoedd diwydiannol yng nghefn gwlaid a'r effaith ar brisiau tai.

Os oes moratoriwm ar echdynnu, yna beth yw pwrrpas archwilio? Os yw gwaith echdynnu wedi'i wahardd, mae'n annerbyniol ac afresymol caniatáu i waith archwilio fynd rhagddo.

Prif ddeisebydd: Councillor Arfon Jones

Ystyriwyd gan y Pwyllgor am y tro cyntaf:

Nifer y deisebwyr: 1,254 llofnod ar lein a 293 llofnod bapur. Mae 415 o llofnodion ychwanegol wedi cael eu rhoi mewn ar ôl i'r deiseb cau

Eitem 3.2

P-05-750 Ar gyfer eitemau untro: cyflwyno System Dychwelyd Ernes ar gyfer cynwysyddion diodydd a sicrhau y gellir compostio cynwysyddion bwyd cyflym a'r offer sy'n gysylltiedig â hwy.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Gymdeithas Cadwraeth Forol ar ôl casglu 1,993 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Mae'r Gymdeithas Cadwraeth Forol yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i weithredu er mwyn i Gymru gyfrannu'n gadarnhaol at y nod byd-eang yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, ac i adeiladu ar y canlyniadau rhagorol a gafwyd drwy godi tâl ar fagiau plastig, drwy weithredu dau gam arall a fyddai'n helpu Cymru i gyrraedd economi diwastraff, cylchol. Hynny yw:

1. Cyflwyno system dychwelyd ernes yng Nghymru ar gyfer pob cynhwysydd diod untro, fel poteli gwydr a phlastig a chaniau alwminiwm.
2. Deddfu er mwyn codi tâl ar yr holl gynwysyddion bwyd a diodydd cyflym a'r offer sy'n gysylltiedig â hwy nad oes modd eu compostio'n llawn, oni bai ei bod yn bosibl eu haildefnyddio, eu hail-lenwi, eu cynnwys mewn cynllun dychwelyd neu eu casglu i'w hailgylchu mewn siopau.

Mae systemau dychwelyd ernes eisoes ar waith mewn mwy na 40 o wledydd ledled y byd a phrofwyd bod y rhain yn lleihau sbwriel, yn cynyddu cyfraddau ailgylchu drwy greu cyflenwad mwy dibynadwy o ddeunyddiau o ansawdd da, yn lleihau costau ar gyfer awdurdodau lleol ac yn creu swyddi.

Mae papurau lapio bwyd cyflym a chwpanau untro yn eitemau sbwriel cyffredin ar ein strydoedd a bydd sicrhau bod modd eu hail-lenwi/eu haildefnyddio, a'i bod yn hawdd eu hailgylchu neu eu compostio, yn lleihau sbwriel.

Mae'r gwaith o gynhyrchu cynwysyddion diodydd newydd yn ogystal â chynwysyddion bwyd cyflym a chwpanau newydd yn defnyddio llawer iawn o ynni, sy'n cyfrannu at allyriadau nwyon tŷ gwydr. Po fwyaf yr ydym yn ailgylchu, a pho leiaf o ysbwriel yr ydym yn ei ollwng, gorau oll ar gyfer ein hamgylchedd a'n heonomi.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Rhosan ar Wy
- Swydd Henffordd

Head Office
Overross House
Ross Park, Ross-on-Wye
Herefordshire HR9 7US
T 01989 566 017
E info@mcsuk.org

Scotland
Suite 7, CBC House
24 Canning Street
Edinburgh EH3 8EG
T 0131 633 4000
E scotland@mcsuk.org

www.mcsuk.org

REF: P-05-750

Mike Hedges AM
Chair – Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
CF99 1NA

SeneddPetitions@Assembly.Wales

6th June 2017

Dear Mike Hedges AM,

We would like to thank the Committee for taking the time, at your meeting on the 9th May, to debate the Marine Conservation Society's petition P-05-750: *For single use items - introduce a Deposit Return System for drinks containers and make fast food containers and utensils compostable.*

We are pleased that the Committee has received direct correspondence (letter reference: LG/00640/17) from the Cabinet Secretary for the Environment and Rural Affairs, Lesley Griffiths, outlining her plans to commission a study looking at the feasibility of increasing waste reduction in Wales through Extending Producer Responsibility schemes. We are also looking forward to seeing the review of the Wales Waste Strategy: Towards Zero Waste, which has been undertaken and will be reported on in the summer.

We note that the Welsh Government will be spending time between summer 2017 and summer 2018 evaluating evidence presented within these reviews, with a view to holding a formal consultation on a refresh of the Wales Waste Strategy in summer 2018.

We would be grateful if the Committee could seek further clarification from the Cabinet Secretary that:

- 1) The review of Zero Waste Wales and study into EPR will focus on 'cradle to cradle' solutions to ensure Wales move towards a circular economy;
- 2) These reviews include an evaluation of the prospects of introducing a Deposit Return System in Wales, and an assessment of the necessary legislation required;
- 3) Any cost benefit analysis on new waste prevention measures takes into account the Wellbeing Goals, in particular a Resilient Wales and a Globally Responsible Wales, ensuring that any short term economic costs do not unduly influence long term, preventative action on waste.
- 4) That all interested stakeholders will be able to meaningfully engage with the Welsh Government in their evaluation of evidence from these reviews, between now and summer 2018, prior to formal public consultation*.

*We are keen for the Welsh Government to embrace the Wellbeing of Future Generations Act five Wellbeing Ways of Working, which promote involvement and collaboration between the public and public bodies. In this regards, we seek assurance from the Cabinet Secretary that there is a willingness to involve

President: HRH The Prince of Wales KG, KT, GCB

Registered charity no:1004005 (England & Wales); SC037480 (Scotland)

Company limited by guarantee no: 2550966. Registered in England VAT no: 489 1505 17.

Registered office: Overross House, Ross Park, Ross-on-Wye, HR9 7US.

Tudalen y pecyn 56

Head Office
Overross House
Ross Park, Ross-on-Wye
Herefordshire HR9 7US
T 01989 566 017
E info@mcsuk.org

Scotland
Suite 7, CBC House
24 Canning Street
Edinburgh EH3 8EG
T 0131 633 4000
E scotland@mcsuk.org

www.mcsuk.org

and collaborate with stakeholders with an interest in waste reduction in Wales, at an early stage in this evaluation process.

Yours Sincerely,

Gill Bell

Head of Conservation, Wales
Marine Conservation Society

President: HRH The Prince of Wales KG, KT, GCB

Registered charity no: 1004005 (England & Wales); SC037480 (Scotland).
Company limited by guarantee no: 2550966. Registered in England VAT no: 489 1505 17.
Registered office: Overross House, Ross Park, Ross-on-Wye, HR9 7US.

Tudalen y pecyn 58

Registered with
**FUNDRAISING
REGULATOR**

P-04-442 : Sicrhau cymorth da i blant anabl a'u teuluoedd sy'n agos i'w cartrefi

Geiriad y ddeiseb:

Rydym ni, y rhai sydd wedi llofnodi isod, yn galw ar Lywodraeth Cymru i sicrhau cymorth da i blant anabl a'u teuluoedd sy'n agos i'w cartrefi.

Er mwyn cyflawni hyn, rydym ni'n galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i sicrhau bod Bil Addysgol (Cymru) yn cynnwys egwyddor 'darparu'n lleol' yn y Bil a fydd yn:

- sicrhau gwasanaethau cynhwysol a hygyrch yn yr ardal leol, ac
- yn rhoi dyletswydd ar asiantaethau lleol i gyflwyno gwasanaethau cynhwysol a hygyrch os nad ydynt yn bodoli, drwy waith cynllunio gwell, partneriaeth a thrwy gynnwys rhieni lleol yn y gwaith.

Prif ddeisebydd: Scope Cymru

Ysutyriwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 4 Rhagfyr 2012

Nifer y llofnodion: 2,606

Eitem 3.4

P-04-682 – Sgrinio Rheolaidd ar gyfer Diabetes Math 1 mewn Plant a Phobl Ifanc.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Anthony Cook ar ôl casglu **2,670** Llofnod. Casglodd deiseb gysylliedig 3,670 o llofnod

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i gyflwyno sgrinio rheolaidd ar gyfer diabetes math 1 mewn plant a phobl ifanc.

Ym mis Ionawr eleni, yn drychinebus collom ein hannwyl wyr 13 oed, Peter Baldwin, a hynny oherwydd diabetes math 1 oedd heb ei ganfod nes ei bod yn rhy hwyr i'w achub. Roedd Peter yn ddisgybl oedd yn annwyl iawn ac yn uchel ei barch gan bawb yn Ysgol Uwchradd yr Eglwys Newydd yng Nghaerdydd. Mae pawb yn ei golli yno, ond mae'r boen i'w deulu yn aruthrol.

Yn ddiweddar, cyflwynwyd gwobr Pride of Britain i'n merch Beth am ei hymdreichion yn codi arian ac ymwybyddiaeth ar gyfer y clefyd ofnadwy hwn, ond gyda'ch cymorth chi a chymorth eich ffrindiau a'ch teulu, gallwn ni wneud gwahaniaeth go iawn.

A fydd ech cystal â threulio ychydig funudau yn arwyddo'n deiseb i alw ar Lywodraeth Cymru i gyflwyno rhaglen sgrinio a chodi ymwybyddiaeth o'r angen i archwilio unrhyw un sy'n dod at weithiwr gofal iechyd proffesiynol â symptomau anesboniadwy tebyg i ffliw neu deimlad o salwch cyffredinol i weld a ydynt yn dioddef o ddiabetes math 1. Yr unig beth sydd ei angen mewn prawf o'r fath yw pigiad i'r bys neu sampl wrin ac mae'n cymryd

llai o amser nag ydych chi wedi'i dreulio yn darllen y paragraff hwn; mae hefyd yn costio ychydig geiniogau. Ein bwriad yw gwneud y prawf hwn yr un mor arferol mewn meddygfeydd teulu a chlinigau â phrofion tymheredd a phwysau gwaed.

Drwy lofnodi'r ddeiseb hon, gall eich helpu i achub bywydau ac atal rhagor o golled erchyll mewn teuluoedd.

Gwybodaeth ychwanegol

Y safon ddelfrydol fyddai sgrinio pob person ifanc er mwyn canfod y cyflwr llechwraidd hwn yn gynnar. Mae sawl rhan o'r byd yn gweld manteision sgrinio o'r fath ac yn ei gyflwyno - y diweddaraf yw Gogledd Carolina yn UDA. Mae linc isod i benderfyniad Gogledd Carolina.

<http://insulinnation.com/living/reegans-rule-passes-north-carolina/>

Mae Senedd yr Alban yn arwain y ffordd yn y DU ac eisoes wedi ymrwymo i drafod y mater, ac mae'n ymddangos yn debygol iawn y bydd yn cychwyn sgrinio. Rydym eisiau hyn ar gyfer ein plant yng Nghymru ac yn galw ar Lywodraeth Cymru i ddechrau sgrinio cyn gynted â phosibl.

LLOFNODWCH Y DDEISEB A'I RHANNU Â CHYNIFER O BOBL Â PHOSIBL

(a chofiwch longyfarch eich hun - mae'n bosibl eich bod wedi achub bywyd plentyn)

Mae deiseb ar Change.org yn casglu llofnodion ar hyn o bryd ar gyfer y newid hwn ar draws y DU:

<https://www.change.org/p/craig-williams-mp-screen-children-for-type-1-diabetes>

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gogledd Caerdydd
- Canol De Cymru

Ein cyf/Our ref DC/VG/00565/17

Mike Hedges AM
Chair of the Petitions Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
CF99 1NA

8 March 2017

Dear Mike,

Thank you for your letter of 22 February regarding a meeting with the petitioners (Petition P-04-682 Routine Screening for Type 1 Diabetes in Children and Young People).

Unfortunately, I am unable to meet with the petitioners at this time. I would like to thank them for their work to raise awareness of the symptoms of type 1 diabetes. I would draw the petitioners' attention to our recently refreshed diabetes delivery plan, which sets out the Welsh Government's vision for services in Wales and action by health boards to improve the detection of diabetes. The plan can be found at:

<http://gov.wales/topics/health/nhwales/plans/diabetes/?lang=en>

Yours sincerely,

Vaughan Gething AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon
Cabinet Secretary for Health, Well-being and Sport

P-04-682 Sgrinio Rheolaidd ar gyfer Diabetes Math 1 mewn Plant a Phobl Ifanc

Y Pwyllgor Deisebau | 13 Mehefin 2017
Petitions Committee | 13 June 2017

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil:

Ym mis Chwefror 2017, cytunodd y Pwyllgor i ysgrifennu at bob bwrdd iechyd yn gofyn iddynt am wybodaeth ynghylch eu llwybrau diagnosis ac atgyfeirio ar gyfer diabetes math 1 mewn plant a phobl ifanc. Ar adeg ysgrifennu'r briff hwn, nid oedd ymateb wedi dod i law gan Fwrdd Iechyd Hywel Dda. Isod, ceir crynodeb o'r prif bwyntiau sydd wedi dod i'r amlwg yn yr ymatebion a gafwyd hyd yn hyn:

Disgwylir i feddygon teulu a chlinigwyr eraill gadw at **ganllawiau cenedlaethol sy'n seiliedig ar dystiolaeth o ran rhoi diagnosis o ddiabetes math 1 a rheoli'r clefyd**, fel y canllawiau a gyhoeddwyd gan NICE (y Sefydliad Cenedlaethol dros Iechyd a Rhagoriaeth Glinigol).

Yn unol â chanllawiau NICE, dylid cyfeirio plentyn neu berson ifanc y tybir bod ganddo ddiabetes math 1 **ar unwaith (ar yr un diwrnod)** i dîm diabetes pediatrig amlldisgyblaethol a fydd yn gallu cadarnhau'r diagnosis a darparu gofal ar unwaith.

Nododd dau fwrdd iechyd (Abertawe Bro Morgannwg ac Aneurin Bevan) ei bod yn arferol, mewn achosion o ddiagnosis neu atgyfeirio hwyr, er enghraifft pan fydd plentyn yn dangos symptomau o getoasidosis diabetig (DKA), i'r meddyg teulu dan sylw gynnal **adolygiad achos** er mwyn nodi unrhyw bwyntiau dysgu.

Nododd Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr yr angen i sicrhau bod meddygon teulu yn effro i'r posibilrwydd o ddiabetes math 1 a chetoasidosis diabetig, gan nodi bod diabetes math 1 yn salwch **gymharol anghyffredin** a'i bod yn bosibl na fydd meddygon teulu unigol yn ymdrin â llawer o achosion.

Nododd byrddau Abertawe Bro Morgannwg, Aneurin Bevan a Betsi Cadwaladr fod camau'n cael eu cymryd yn eu hardaloedd i godi **ymwybyddiaeth** ynghylch diabetes math 1 mewn lleoliadau gofal sylfaenol a chymunedol. Darparodd bwrdd Aneurin Bevan enghreiffiau o hyn, gan gynnwys:

- sesiynau dysgu rheolaidd gyda meddygon iau (gan gynnwys meddygon teulu o dan hyfforddiant) er mwyn hyrwyddo ymwybyddiaeth ynghylch symptomau diabetes a'r angen am brofion priodol;
- gweithgarwch codi ymwybyddiaeth drwy'r Rhwydweithiau Gofal Cymdogaeth¹; a
- gwaith i ddatblygu modiwl dysgu ar-lein.

Pwysleisiodd Bwrdd Iechyd Cwm Taf **bwysigrwydd addysg**, gan awgrymu y byddai'n bosibl targedu'r cyhoedd yn gyffredinol ac mewn ysgolion. Cyfeiriodd hefyd at y [Ilythyr](#) a anfonwyd gan Rwydwaith Diabetes Plant a Phobl Ifanc Cymru at y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon. Roedd y Ilythyr hwnnw'n tynnu sylw at yr astudiaeth a wnaed yn ddiweddar gan Brifysgol Caerdydd ar ganfod diabetes math 1 yn gynnar ymhliith pobl ifanc. Roedd yr astudiaeth yn ystyried y posibilrwydd o weithredu ymyriadau addysgol cymunedol, gyda'r nod o godi ymwybyddiaeth ynghylch symptomau diabetes math 1 ymhliith rhieni, athrawon, a gweithwyr ym maes gofal iechyd sylfaenol. Roedd Ilythyr y rhwydwaith (dyddiedig Tachwedd 2016) yn datgan bod ymdrechion yn cael eu gwneud i gael cyllid i ymestyn yr astudiaeth, a hynny er mwyn dangos a yw ymyriadau o'r fath yn cael effaith ar gyfraddau diagnosis ym maes cetoasidosis diabetig.

Nododd Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr bwysigrwydd mabwysiadu **dull partneriaeth** er mwyn codi ymwybyddiaeth a hwyluso'r broses o roi diagnosis cynnar o ddiabetes, gan gynnwys rolau i fferyllfeydd cymunedol, Iechyd Cyhoeddus Cymru a sefydliadau yn y sector gwirfoddol fel Diabetes UK.

Prif fyrdwn y ddeiseb hon yw sicrhau diagnosis cynnar o ddiabetes math 1, yn hytrach na rheoli'r clefyd yn dilyn diagnosis. Yn ôl yr ymatebion a gafwyd gan y byrddau iechyd, unwaith y bydd claf yn cael ei dderbyn ar gyfer triniaeth, dylid dilyn y llwybrau Cymru gyfan perthnasol a'r safonau proffesiynol perthnasol.

Roedd ymatebion y byrddau iechyd yn amrywio o ran lefel y manylion a ddarparwyd. Felly, nid yw'n glir pa mor gyson yw'r dulliau sy'n cael eu gweithredu ar draws yr holl fyrddau iechyd i hyrwyddo diagnosis cynnar o ddiabetes math 1. Yn ogystal, nid yw'n glir a oes lle i wneud gwaith pellach yn y meysydd a ganlyn:

- Nodi a rhannu arfer da (o fewn ac ar draws yr holl fyrddau iechyd) er mwyn codi ymwybyddiaeth ynghylch sicrhau diagnosis cynnar o ddiabetes math 1 ymhliith gweithwyr rheng flaen ym maes iechyd, a chefnogi'r gwaith hwn;
- Codi ymwybyddiaeth ynghylch canllawiau NICE ar sicrhau diagnosis o ddiabetes math 1 a rheoli'r clefyd, a rhoi'r canllawiau hyn ar waith;

¹ Mae'r rhain yn grwpiau o feddygon teulu sy'n gweithio gyda gweithwyr iechyd a gofal eraill i gynllunio a darparu gwasanaethau yn lleol. Fe'u hadwaenir mewn ardaloedd byrddau iechyd eraill fel clystyrau gofal sylfaenol.

- Sicrhau dull cyson a chadarn o gynnal adolygiadau achos pan fydd cleifion yn dangos symptomau o getoasidosis diabetig;
- Datblygu ffyrdd o godi ymwybyddiaeth ynghylch symptomau diabetes math 1 ymhliith y cyhoedd yn gyffredinol, gweithwyr iechyd, ac o fewn sefydliadau addysgol.

Rhagor o wybodaeth

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi [Cynllun Cyflawni Cymru ar gyfer Diabetes 2016–2020](#) ers i'r Pwyllgor drafod y mater hwn ddiwethaf. Mae'r cynllun hwn yn tynnu sylw at yr angen am ddiagnosis prydron o ddiabetes math 1 er mwyn lleihau'r niwed sy'n gysylltiedig â chetoasidosis diabetig.

Mae hyn yn hanfodol i blant a allai fod â diabetes math 1; dylai unrhyw blentyn sy'n wael ac sydd ag unrhyw un o nodweddion diabetes gael archwiliad brys o glwcos yn y gwaed mewn capilari a dylid ei atgyfeirio ar frys (i gael ei weld ar yr un diwrnod) i wasanaethau arbenigol os amheuir diabetes.

Mae'r camau gweithredu allweddol o ran darparu gwasanaethau (sydd wedi'u nodi yn y cynllun cyflawni) yn cynnwys:

- Byrddau iechyd i sicrhau bod pob aelod o staff allweddol yn meddu ar y wybodaeth i nodi'r ffactorau risg a nodweddion clinigol diabetes ac i gynnal y profion diagnostig priodol.
- Y Grŵp Gweithredu ar gyfer Diabetes i ddatblygu adnoddau addysgol ar gyfer gweithwyr gofal iechyd proffesiynol er mwyn cefnogi'r gwaith o ganfod a dosbarthu diabetes.
- Y Grŵp Gweithredu ar gyfer Diabetes, mewn partneriaeth â Diabetes UK, i ddatblygu ymgyrch codi ymwybyddiaeth er mwyn hwyluso'r gwaith o roi diagnosis cynnar o ddiabetes math 1 mewn plant.

Mae 'Derbyniadau brys ar gyfer hypoglycemia a chetoasidosis diabetig' yn cael ei nodi fel un o'r dangosyddion perfformiad gwasanaeth allweddol mewn perthynas â phlant a phobl ifanc.

Ref: AL/sj

8th March 2017

Mike Hedges AM
Chair Petitions Committee
The National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

Dear Mr Hedges

Re: Petition P-04-682 Routine Screening for Type 2 Diabetes in Children and Young People

Thank you for your letter regarding Petition p-04-682 'Routine Screening for Type 1 diabetes in Children and Young People'.

Firstly I would like to say how sorry I am to hear of the death of Master Peter Baldwin, and to convey my condolences to his family and friends. I can understand how concerned they must be to ensure that the risks and management of diabetes in children and young people is as comprehensive and as safe as possible.

In Powys, specialist services for children and young people with Type 1 diabetes are commissioned from one of six NHS providers. There is therefore some limited variation in the diagnosis and referral pathway as a consequence.

The service that patients access depends on where in the Powys they live. For example in North Powys, specialist paediatric diabetes services are provided by Shrewsbury and Telford Hospitals Trust, and by Hywel Dda Health Board. (To this extent the answers that you will receive from Welsh Health Boards, will also include a cohort of patients from Powys.)

All of our secondary care providers are required to work to the standards for specialist paediatric services whether they are based in Wales, or part of NHS England. Initial diagnosis may be made in General Practice, in a Paediatric Inpatient Unit or in the Emergency Department of the particular hospital where the patient presents. Powys Teaching Health Board also commissions

specialist Paediatric Nurses from our neighbouring Health Boards and NHS Trusts to provide support to children with diabetes on an 'in-reach' basis.

It would be helpful to understand the evidence as to whether a screening programme for children and young people presenting in General Practice with the symptoms indicated would be effective in reducing the risk of late or misdiagnosis of some patients with Type 1 diabetes. This is not currently the approach recommended by the National Institute for Clinical Excellence, nor is it a recommendation from the Welsh Diabetes Planning and Delivery Group. It may be useful to ask these bodies to consider the question raised by this petition.

I hope this reply is helpful. Please do not hesitate to contact Mr Andrew Cresswell, Powys Diabetes Planning & Delivery Group Chair, Newtown Hospital, Llanfair Road, Newtown, Powys, SY16 2DW if it would be helpful to have further information.

Yours sincerely

Alan Lawrie

Deputy CEO/Director Primary Community Care and Mental Health

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Abertawe Bro Morgannwg
University Health Board

Our Ref: AH/SHG/MD/pp
Date: 20th March 2017

ABMU Health Board
Headquarters
One Talbot Gateway, Seaway Parade,
Port Talbot
SA12 7BR

Mike Hedges AM
Chair, Petitions Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

01639 683302
WHTN: 1787 3302

Dear Mr Hedges

PETITION P-04-682 ROUTINE SCREENING FOR TYPE 1 DIABETES IN CHILDREN AND YOUNG PEOPLE

Further to your letter dated 23rd February 2017, I am writing to confirm the position on behalf of ABM University Health Board, following advice from the Health Board's Diabetes Planning & Delivery Group (DPDG).

In your letter, you request information in relation to the Health Boards diagnosis and referral pathways for Type 1 Diabetes and Diabetic Ketoacidosis (DKA) in children and young people, and I hope the following information will address that request.

I can confirm that GPs are expected to follow the NICE guidelines, and refer children and young people with suspected type 1 diabetes immediately (on the same day) to a multidisciplinary paediatric diabetes team with the competencies needed to confirm diagnosis and to provide immediate care. The NICE guidelines specify the following:

Be aware that the characteristics of type 1 diabetes in children and young people include:

- Hyperglycaemia (random plasma glucose more than 11 mmol/litre)
- Polyuria
- Polydipsia
- Weight loss
- Excessive tiredness

• Chairman/Cadeirydd: Andrew Davies

• Chief Executive/ Prif Weithredydd: Paul Roberts

ABM Headquarters/ Pencadlys ABM, One Talbot Gateway, Seaway Parade, Baglan Energy Park, Port Talbot. SA12 7BR.

Telephone: 01639 683344 Ffon 01639 683344 FAX: 01639 687675 and 01639 687676

Bwrdd Iechyd ABM yw enw gweithredu Bwrdd Iechyd Lleol Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg

ABM University Health Board is the operational name of Abertawe Bro Morgannwg University Local Health Board

www.abm.wales.nhs.uk

2.

Whilst there are no separate/additional primary care referral guidelines specifically for ABMU Health Board, steps are taken to raise awareness within Primary Care. Arrangements do vary across the Health Board, however when delayed diagnosis or delayed referrals are received this is communicated back to GPs, and they are asked to reflect on those cases and discuss them to ensure lessons are learnt.

Once admitted, the all Wales DKA integrated care pathway is followed (if the patient is in DKA) or the all Wales new diagnosis of type 1 diabetes guidelines for all new patients in both the Princess of Wales Hospital and Morriston Hospital.

Yours sincerely

Alexandra Howells

**ALEXANDRA HOWELLS
ACTING CHIEF EXECUTIVE**

**GIG
CYMRU
NHS
WALES**

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Aneurin Bevan
University Health Board

Our Ref: JP/RB

Direct Line: 01633 435958

22nd March 2017

Mike Hedges AC/AM
Chair
Petitions Committee
National Assembly for Wales

SenneddPetitions@assembly.wales

Dear Mr Hedges

Petition P-04-682 Routine Screening for Type 1 Diabetes in Children and Young People

Thank you for your recent letter with regard to the above petition and your request for information on diagnosis and referral pathways for Type 1 Diabetes and also Diabetic Ketoacidosis (DKA) in children and young people. I should be grateful if you would find below some outline information from Aneurin Bevan University Health Board in response to your request. On review of this information, if you require any further detail or wish to discuss this with lead clinicians within the Health Board, please do not hesitate to contact us.

Whilst the Health Board does not have any formal pathway for identifying and treating Type 1 Diabetes in children and young people (which appears to be the position for NHS organisations generally in Wales and the UK), we are nonetheless very active in promoting awareness and training our clinicians in primary/community settings and also in hospital based care. We have regular teaching sessions with our junior doctors, including GP trainees, to emphasise the importance of thinking about diabetes, the common presentations and the need to carry out a finger test glucose/or urine test.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan

Pencadlys,
Ysbyty Sant Cadog
Ffordd Y Lodj
Caerllion
Casnewydd
De Cymru NP18 3XQ
Ffôn: 01633 436700
E-bost: abhb.enquiries@wales.nhs.uk

Aneurin Bevan University Health Board

Headquarters
St Cadoc's Hospital
Lodge Road
Caerleon
Newport
South Wales NP18 3XQ
Tel No: 01633 436700
Email: abhb.enquiries@wales.nhs.uk

Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yw enw gweithredol Bwrdd Iechyd Lleol Prifysgol Aneurin Bevan
Aneurin Bevan University Health Board is the operational name of Aneurin Bevan University Local Health Board

Information is provided on this to GP trainee days that are carried out via consultants and consultants also liaise closely with the Health Board's Neighbourhood Care Networks (GP Clusters) to raise further awareness. For instance, if any child who presents in DKA, and the Health Board knows the child has presented to a GP in the week or so prior to diagnosis, we also routinely write to ask the GP concerned to review the case to determine if there are any learning points.

It is our expectation that any child or young person that is considered to have Type 1 diabetes, are referred to our Children's Assessment Unit (CAU) and are seen on the same day. All our junior doctors and wider staff groups are made aware of this and this is included in our best practice guidelines, which is a key source of reference for them. These guidelines are available on line through the Health Board's intranet and electronic systems and have been circulated to primary care colleagues. These include criteria for referral to secondary care, which includes guidance for all (newly diagnosed) Type 1 Diabetes patients to be referred to secondary care and also include information on the management of DKA. The Health Board emphasises the importance of awareness of the 4 Ts for diabetes (Toilet, Thirst, Tiredness and Thinner). These signs and symptoms are emphasised to seek to ensure that children and young people get a quick diagnosis and early treatment and through this we seek to avoid them becoming seriously ill with DKA.

The Health Board is also supporting Diabetes UK with their awareness campaign for DKA. In partnership with Diabetes UK we are producing a pocket video for clinical staff and one of our GPs is featuring in this video. We are also developing an on-line learning module to promote further awareness and ensure there is further consistency of message across the organisation.

I hope the above information is helpful to you. Should you require any additional information, please do not hesitate to contact me.

Yours sincerely

**Judith Paget
Prif Weithredwr/Chief Executive**

Eich cyf/Your ref:
Ein cyf/Our ref: SH-ns-03-6062
Welsh Health Telephone Network:
Direct Line/Llinell uniongychol: 02920 745681

Dr Sharon Hopkins
Interim Chief Executive

24 March 2017

Mr Mike Hedges AM
Chair of the Petitions Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

Dear Mr Hedges

Re: Petition P-04-682 Routine Screening for Type 1 Diabetes in Children and Young People

Many thanks for asking Cardiff and Vale UHB to respond to this petition which has 'called the National Assembly for Wales to urge the Welsh Government to introduce routine screening for Type 1 Diabetes in children and young people'.

I note that this was discussed at your meeting on 14 February 2017 and the Committee agreed to write to us to request information on our diagnosis and referral pathway for Type 1 Diabetes and Diabetic Ketoacidosis (DKA) in children and young people.

This is the response to this question provided by Dr Justin Warner who is the Consultant Clinical Lead for Cardiff and Vale UHB diabetes service for children and young people:

The Children's and Young Peoples Diabetes Network for Wales has also been consulted about this petition and the possibility of routine screening for Type 1 diabetes. A network response has already been provided on behalf of the network by the Chair Dr Christopher Bidder (attached).

The pathway of referral in Cardiff and Vale UHB is that any child who sees their GP or any other healthcare professional where a potential diagnosis of Type 1 diabetes is considered should be referred immediately to the Children's Admission Unit based at the Children's Hospital for Wales, Cardiff. The admissions unit have a protocol for the assessment of a child with potential Type 1 diabetes and the diagnosis is made immediately.

There are pathways for children that present with pre-existing DKA (~25%) and for those who don't. Every child is admitted to a paediatric ward where the DKA is treated, if necessary, using an all Wales integrated pathway or started on subcutaneous insulin also using an all Wales pathway. Most children would stay in hospital for 3 days where a package of structured education is delivered using the recently established SEREN programme (Network Structured Education Programme for Children with Diabetes in Wales). The programme is delivered by expert doctors, nurses, dietitians and psychologists who are all part of a paediatric diabetes MDT. Following discharge support is provided by the specialist MDT and an initial follow up appointment within 2 weeks for a specialised clinic and 3 monthly thereafter according to NICE guidance.

Yours sincerely

Dr Sharon Hopkins
Interim Chief Executive

Enc

Mr M Hedges AM

Petitions Committee Chair
National Assembly for Wales
Cardiff Bay, Cardiff.
CF99 1NA

Dear Mr Hegdes,

Petition P-04-682 Routine Screening for Type 1 Diabetes in Children & Young People

Thank you for your letter dated 23 February 2017, to Mrs A Williams Chief Executive, who has asked me to respond on behalf of the Health Board, as Executive Director lead for Diabetes. I apologise for the delay in responding.

I note your letter was specifically requesting information on our diagnosis and referral pathways for Type 1 Diabetes and Diabetic Ketoacidosis (DKA) in children and young people. I am grateful to Dr L Millar-Jones, Consultant Paediatrician and Clinical Director, who has provided the related information to help inform my response.

I am also aware that you have already received related correspondence from the Children and Young People's Wales Diabetes Network (& Brecon Group) on this subject matter and its important to note that Paediatric Consultants within Cwm Taf University Health Board are members.

Please find attached the newly diagnosed Type 1 admission pack which outlines the pathway to be following in the categories outlined above. This was implemented across Cwm Taf from last month and this is in addition to the All Wales DKA Pathway, which is in use within Cwm Taf UHB.

Return Address:

Ynysmeurig House, Navigation Park, Abercynon, CF45 4SN

Chair/Cadeirydd: Dr C D V Jones, CBE

Chief Executive/Prif Weithredydd: Mrs Allison Williams

As a Clinical Network of multi disciplinary professional involved in the clinical diagnosis and management of Diabetes, the Health Board strongly recommends that all NHS staff adhere to NICE guidelines, which state that the characteristics' of type 1 diabetes in children and young people, including polyuria, polydipsia, weight loss and tiredness, that children and young people suspected of type 1 diabetes, should be referred immediately (on the same day) to the Paediatric Diabetes team.

You will already be aware that there is not universal support for some of the recommendations made by the petitioners, e.g. 'a mandatory duty for all GPs and healthcare professionals in a primary care setting to carry out finger prick blood tests for all children who present to them with illness that could be masking Type 1', as mainly the evidence base of research is not supportive of such an approach. However, many of the recommendations made in the petition are already a key feature of the work of clinicians involved in diabetes services and the Health Board is also committed to taking them forward. The importance of education cannot be understated and this could be usefully targeted generally at the public and also in schools via school nurses and teachers.

I hope you find the attached helpful in the context of the work of the Committee on this specific petition.

Yours sincerely

Robert Williams
**Director of Corporate Services & Governance / Board
Secretary**

CC Chief Executive
Dr L Millar-Jones, Consultant Paediatrician and
Clinical Director

Return Address:

Ynysmeurig House, Navigation Park, Abercynon, CF45 4SN

Chair/Cadeirydd: Dr C D V Jones, CBE

Chief Executive/Prif Weithredydd: Mrs Allison Williams

Response to P-04-682 Correspondence from the Chair of the Petitions Committee

Dear Mr Mike Hedges,

Re: Response to 3828 - P-04-682 Correspondence from the Chair of the Petitions Committee

Thank you for your request for information on our diagnosis and referral pathways for Type 1 Diabetes and Diabetic Ketoacidosis (DKA) in children and young people. You asked for any information that we could provide which would help the committee in future discussions about the petition submitted by Anthony Cook.

The main issue is the recognition and diagnosis of diabetes in primary care. The pathway following diagnosis is straightforward and is an immediate referral directly to the local acute hospital paediatric team. At present we always admit patients directly to a children's ward if they have a suspected diagnosis of diabetes, whether they present as 'well' or in established Diabetic Ketoacidosis (DKA).

There is an All Wales Guideline (copy attached) used by all three area teams in North Wales for the assessment and initial management of a newly diagnosed patient and also an All Wales Clinical Pathway (copy attached) used for the management of those patients who are in established DKA. These two clinical processes are initiated immediately at the point of diagnosis by the acute team. Following on from these initial actions, there is the early involvement of the children's diabetes specialist team, who then take over the child's on-going care.

Within Primary Care services the main challenge is considering the possibility of diabetes, or DKA in a child presenting with generalised symptoms. The GP then needs to take prompt action by referring the child, as an emergency, to the local acute hospital paediatric team. There is a need for regular education and updates for GPs about possible presentations of new-onset diabetes. This can be done by the specialist children's diabetes team. Despite the recognised rising numbers of children and young people with type 1 diabetes, the actual number in total remains low, meaning that individual GPs do not see a child with possible diabetes very often.

This year the All Wales Diabetes Delivery Plan Refresh 2016 - 2020 has given Health Boards actions to review and implement wherever possible, which includes the early detection of diabetes. Currently our BCU Diabetes Planning and Delivery Group (DPDG), through our three local area delivery groups, are considering the necessary actions that are required to improve the early detection of diabetes. To achieve the actions, health boards will require support, not only of their own specialist diabetes staff and GPs, but also of community pharmacies, Public Health Wales and other

organisations such as Diabetes UK. An awareness campaign is required to facilitate early diagnosis and to encourage timely presentations. We will also need to improve the knowledge of key staff to be able to identify risk factors, as well as the clinical features of diabetes and to be able to undertake diagnostic tests in a controlled and safe environment.

I hope that the above information is helpful. I can assure you that at all times our diabetes staff in BCU work closely with the Children and Young People's Wales Diabetes Network and the All Wales Implementation Group in order to advance diabetes services for our children and young people and their families. It is one of the areas of service delivery that we have significantly invested in for this current financial year.

DRAFT

Petition submission P-04-682 – Petitioner to Committee
Anthony Cook/ Beth and Stuart Baldwin

Chair of the Petitions Committee Mike Hedges
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
CF99 1NA

6th June 2017

Dear Chair,

Re: National Assembly for Wales: Petition submission P-04-682 (Campaign to prevent late diagnosis of Type 1 diabetes)

We would like to thank the Committee for conducting research into pathways and processes of the diagnosis of Type 1 Diabetes from the Health boards across Wales.

We would like to respond to the recent evidence provided to the Committee by the Health Minister Vaughan Gething and the responses from the health boards.

Response to the Health Minister –

We are very upset and distressed by the Minister's response that he is unable to meet with us at this time. The response rebuffs NICE guidelines and the refreshed diabetes delivery plan (which makes no extra recommendations for primary care focus of detection Type 1) falls short of what we would hope to see to prevent another case like ours. If NICE guidelines (not mandatory, just guidelines) had been followed, Peter would've had a 24 hour head start on fighting his onset of Type 1 Diabetes. Peter's life mattered, his tragic death could've been prevented, and we feel this deserves a meeting with and a commitment from the Minister. We have some very simple suggestions and aims alongside further hopes for future development in research into Type 1. Wales can really lead the way with the great framework that already exists, we're asking for tweaks, not reinventing the wheel!

Response to the 7 Health Boards –

We thank the health boards for their responses and appreciate the information given. The policies, pathways and processes presented should form the basis for the development of a standardised approach in Wales. The Committee is well-placed to further review and investigate the responses with the assistance and expertise of stakeholders. Perhaps the Committee could provide recommendations

to Welsh Government following this evidence-gathering? We note that a similar exercise was carried out by the Committee to improve detection of ovarian cancer.

As previously noted, we accept that a screening programme for Type 1 diabetes may not be feasible across a large population at present. **We re-emphasise the aim of our campaign is for detection of Type 1 to take place as early as possible in PRIMARY CARE settings.** Whilst the information from health boards in Wales is useful (and is now gathered in one place for the first time), there remains a requirement to investigate primary care procedures, pathways and processes. Would this be something that the Committee could include in any potential future investigation?

As advised by Diabetes UK Cymru's evidence to the Petitions Committee, approximately 1,500 children and young people have Type 1 diabetes in Wales. Up to 20% will have been diagnosed late in the life-threatening stage of DKA, or diabetic ketoacidosis. In the under 5s age group, this increases to 24%.

With regards to this point, as pleased as we were to receive the responses from the health boards, we would reiterate our focus on **Primary Care and GPs/ Health care professionals** who are most often the first to see a child who is unwell, it is at this time that Type 1 is missed due to being masked by other common illness (chest infection/ virus/ flu) it's critical that GPs/HCPs ask the questions to consider/ discount Type 1 diabetes. (The common signs are known as the 4T's Toilet / Thirsty/ Tired/ Thinner)

If our GP had followed NICE guidelines, Peter may still be with us.

We await your response and thank you for your time.

Yours faithfully,

The Baldwin family

Eitem 3.5

P-05-732- Amseroedd Aros Annerbyniol ar gyfer Cleifion y GIG yn Adran Damweiniau ac Achosion Brys Wrecsam/Ysbyty Wrecsam Maelor.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Charles Dodman ar ôl casglu 14 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Rwy'n galw ar Gynulliad Cymru i drafod a gweithredu mesurau i fynd i'r afael ag amseroedd aros annerbyniol ar gyfer pobl Cymru yn Adran Damweiniau ac Achosion Brys Wrecsam/Ysbyty Wrecsam Maelor. Mae pobl Cymru yn ymddangos yn ddigalon ac wedi'u tanseilio oherwydd y sefyllfa annerbyniol hon.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Wrecsam
- Gogledd Cymru

**P-05-732 Unacceptable Waiting Times for NHS patients in A & E
Wrecsam/Wrexham Maelor Hospital – Correspondence from the Petitioner to
the Committee, 07.06.17**

Thank you for your correspondence. My first reaction to this was that the problem is in hand and at long last you are doing something about it. But the reality is different. Only just today I heard even more stories about horrendous waiting times in A and E and people giving up after waiting several hours. It appears to me nothing has changed. I think a truly Independent Study needs to be carried out of what is truthfully happening at Wrexham Maelor.

Wrexham People deserve better.

I wish my Petition to continue.

Charles Dodman B.Sc. A.C.A.

Mike Hedges AM
Chair
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF991 NA

Ein cyf / Our ref: GD/NL/2894/649
Eich cyf / Your ref:
Phone: 01745 448788 ext 6364
Gofynnwch am / Ask for: Renné Evans
E-bost / Email: Renne.Evans@wales.nhs.uk
Dyddiad / Date: 22nd February 2017

Dear Mr Hedges,

**Re: P-05-732 Unacceptable Waiting Times for NHS patients in A&E
Wrecsam/Wrexham Maelor Hospital**

Thank you for your letter of the 1st February 2017 regarding the Waiting times in the A&E department at Wrexham Maelor Hospital. The Health Board is very aware that, in line with all other Emergency departments in Wales, the waiting times at Wrexham are unacceptably below the 95% target for patients waiting more than 4 hours in the Emergency Department (ED) and we share your concerns.

With reference to the performance in Wrexham in particular, whilst still well below where we would like the performance to be, there has been a steady and continued improvement in the last 6 months. It is worth noting that the performance in January 2017 saw a 10% improvement on the performance for the same month in 2016. However, improvements in the urgent care performance cannot be achieved solely by focusing on the ED itself; any improvements have to be part of the whole Health and Social Care System and we will only succeed by working closely and in partnership with our Community and Local Authority Partners.

A number of factors are contributing to the under achievement of the 95% target in Wrexham, including: challenges with medical and nursing staffing; the acuity of patients (i.e. the number of patients with serious conditions); and the challenges with discharging patients from Hospital in a timely manner (whether due to constraints in community, care home beds or Home Care support available in the Wrexham and Flintshire areas).

The Hospital has been working with colleagues in Community Services and Local Authorities across the region to make the improvements that have been seen and continue to make ongoing improvements. Some of the actions that have been taken and are in planning are:

- Successful recruitment in 2016 to 4 of the 6 Senior Doctor vacancies with further appointments expected to be made in the next 3 months.

- Successful recruitment in 2016 to the vacant Junior Doctor posts with 2 additional appointments made to temporarily add to the Workforce.
- Improving position in the number of Nurse vacancies filled.
- Development of a Rapid Assessment Unit with the recruitment of an additional Acute Physician (this unit focuses on avoidance of up to 5 admissions a day and reduces attendance of patients with some conditions to ED).
- Weekly full review with Local Authority and Community Teams on patients who have delayed discharges. This has reduced the number of 'Delayed Transfer of Care' patients in both the Acute and Community Hospitals.
- Development of care pathways with Welsh Ambulance Service Trust and Community colleagues to avoid patients being admitted to hospital eg admissions for blocked catheters and patients who have had a fall.
- Development of a communications hub with community colleagues and WAST to support the redirection of G.P. admissions where appropriate as an alternative to admission to Hospital.
- Increase in the District Nursing Service to provide a 24 hour Service and enable more patients to be cared for at home where appropriate.

Whilst we acknowledge that there is much to do, the signs of improvement are encouraging and the work done by the clinical teams, in both the hospital and wider health and social care system, is having a positive effect. The Health Board is committed to maintaining the strong focus on effective care for patients and their families, and we will continue to strive with Local Authority colleagues to further improve performance in the Wrexham Maelor hospital as well as the other sites at Ysbyty Glan Clywd and Ysbyty Gwynedd.

Yours sincerely

**Gary Doherty
Prif Weithredwr
Chief Executive**

Cc: Nesta Lloyd-Jones, The Welsh NHS Confederation

P-05-701 - Gweliannau i Ddiogelwch y Ffordd ar Hyd Cefnffordd yr A487 Rhwng Aberteifi ac Aberystwyth, i Gynnwys Mannau Pasio.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Maldwyn Lewis ar ôl casglu 99 llofnod ar lein a 750 llofnod bapur

Geiriad y ddeiseb

Yn dilyn digwyddiadau niferus ar hyd cefnffordd yr A487 yn enwedig rhwng Aberteifi ac Aberystwyth, cyflwynaf ddeiseb i Cynulliad Cymru i wneud gweliannau ar hyd y ffordd arfordirol hon, yn cynnwys mannau pasio mewn amrywiol leoliadau, er mwyn lliniaru traffig yn cronni y tu ôl i gerbydau araf. Rwyf o'r farn y byddai cael mannau pasio wedi'u lleoli mewn lleoedd strategol yn lleihau rhwystredigaeth gyrwyr a chymryd risgiau wrth geisio goddiwedd y cerbydau eraill.

Pan fydd y gefnffordd hon rhwng Abergwaun a Chaergybi wedi'i chau o ganlyniad i ddigwyddiad, mae'r dargyfeiriad ar hyd isffyrdd a all fod yn hunllefus, yn enwedig pan fydd Cerbydau Nwyddau Trwm, bysiau a choetsis yn cwrdd â'i gilydd wrth ddod o gyfeiriadau gwahanol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Ceredigion
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

Eich cyf/Your ref P-05-701
Ein cyf/Our ref KS/00729/17

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

2 March 2017

Dear Mike,

Thank you for your letter of 4 October 2016, that I received on 21 February regarding Petition P-05-701 Road Safety Improvements Along the A487 Trunk Road between Cardigan and Aberystwyth, to Include Passing Places.

We regularly review collision data to establish the need for road safety improvements. A part time speed limit is being put in place outside Ysgol Llanfarian. We are currently progressing with the installation of the sign infrastructure and the traffic order is likely to come into force early in the new financial year.

Following a recent meeting with Ceredigion County Council, my officials will be investigating further potential improvement measures at Llanfarian, Blaenplwyf to Llanddeiniol, Chancery and Nant Yr Arian on the A487 as well as at other locations around Aberystwyth. We will also be undertaking a further Speed Limit Review across Wales during the summer.

Our investigations surrounding congestion and safe overtaking opportunities on the trunk road network in Mid Wales are still in the early stages and several types of survey are required to establish which locations along the A487 route can be engineered with the minimum of environmental impact, within our financial resources and without prejudice to road safety.

I have passed the additional comments from the principal petitioner to my officials so they can be considered as part of our ongoing work.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 86

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

I remain confident that subject to the availability of funding, the programme of improvements identified will go towards addressing some of the concerns expressed by the petitioners.

Yours ever,

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennyd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith
Cabinet Secretary for Economy and Infrastructure

P-05-701 Road Safety Improvements along the A487 Trunk Road between Cardigan and Aberystwyth, to include passing places – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 06.06.17

Bore da,

My apologies for not responding sooner,

I appreciate the fact that my petition for road improvements along the A487 is still being discussed.

I fully understand that all necessary improvements cannot be carried out in one 'hit', however there are places which do warrant priority, these being:-

The junction at Synod Inn where the Llandysul to New Quay intersects with the Cardigan to Aberystwyth Road.

The village of Blaenplwyf, where residents have shown concern about the lack of a dedicated 'crossing' within this village for pedestrians, which include primary and secondary school children having to cross the busy A487 to aboard and alight their school bus.

A pedestrian crossing here would also help with traffic calming measures on a wider scope of the A487.

North of Llanarth (Pencroescastell) where the visibility to negotiate this junction from the Oxford junction is very, very poor.

On the aspect of places to overtake, and being balanced in my opinion, it would as a starting point be ideal to have room to overtake north of Aberaeron; south of Blaenplwyf allowing North and South bound traffic an opportunity to overtake and therefore reduce the frustration of motorists following slow moving vehicles for miles and ultimately taking risks.

I firmly believe that scheduled and phased improvements would not only benefit road safety within Ceredigion but would also improve trading and benefit businesses within our rural communities.

I would be more than welcome to meet with you face to face to discuss this matter further.

Sincerely

Maldwyn Lewis

P-05-714 - Cynnwys Gorsaf ar Gyfer Mynachdy a Thal-y-bont fel Rhan o Unrhyw Gynnig ar Gyfer Metro Caerdydd.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Dr Ashley Wood ar ôl casglu 137 llofnod bapur.

Geiriad y ddeiseb

Yr ydym ni, sydd wedi arwyddo isod, yn galw ar Gyngor Caerdydd a Llywodraeth Cymru i gyflwyno cynlluniau i gynnwys gorsaf ar gyfer Mynachdy a Thal-y-bont fel rhan o unrhyw gynnig ar gyfer Metro Caerdydd.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gogledd Caerdydd
- Canol De Cymru

Holl Aelodau'r Cynulliad

26 Ebrill 2017

Annwyl Aelodau'r Cynulliad,

Rwy'n ysgrifennu i roi'r wybodaeth ddiweddaraf ichi am y broses o flaenoriaethu cynigion ar gyfer gorsafoedd trenau newydd yng Nghymru ac am y rhestr o orsafoedd, yn ôl blaenoriaeth, i'w datblygu ymhellach.

Mae cynigion ar gyfer gorsafoedd newydd wedi dod o amrywiaeth o ffynonellau gan gynnwys y Cynllun Cenedlaethol ar gyfer Cyllido Trafnidiaeth (2015), a oedd hefyd yn cynnwys ymrwymiad i ddatblygu mein prawf asesu (cyfeirnod RI10 yn y Cynllun) at ddiben datblygu rhestr o flaenoriaethau.

Mae methodoleg wedi'i datblygu i asesu cynigion ar gyfer gorsafoedd trenau newydd y gellir ei chymhwys mewn ffordd gost-effeithiol a chymesur. Mae tri cham i'r fethodoleg asesu. Bydd hyn yn golygu na wneir y gwaith mwyaf costus o lunio amcangyfrifon manwl o gostau gorsaf newydd, a modelu amserlenni, ond yn ôl y blaenoriaethau uchaf.

Mae'r cam cyntaf wedi'i wneud. Mae hyn wedi cynnwys asesiad cychwynnol o'r cynigion ar gyfer 46 o orsafoedd newydd gan ddefnyddio mein prawf Canllawiau Arfarnu Trafnidiaeth Cymru, ac ystyriaeth o nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015. Mae hon yn broses sy'n barhaus ac yn iterus. O ganlyniad, bydd y gorsafoedd a ganlyn yn cael blaenoriaeth ar gyfer yr asesiad dau gam:

- Y De-ddwyrain: Melin Trelái/Parc Victoria, Llan-wern, Heol Casnewydd/Rover Way a Llaneirwg
- Y De-orllewin: Y Cocyd, Glandŵr, Sanclêr
- Y Gogledd: Parc Diwydiannol Glannau Dyfrdwy/Porth y Gogledd, Gogledd Wrecsam, De Wrecsam, Llangefni
- Y Canolbarth: Bow Street

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Bydd yr asesiad dau gam hwn yn edrych yn fwy manwl ar gryfder yr achos ariannol ac economaidd o blaid Gorsaf Drôn Newydd, gan gynnwys cyngor gan Network Rail ar ymarferoldeb cyflawni.

Yn gywir,

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith
Cabinet Secretary for Economy and Infrastructure

Ein cyf/Our ref MA-P/KS/1968/17

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

06 Mehefin 2017

Annwyl Aelodau'r Cynulliad

Rwy'n ysgrifennu atoch i ateb cwestiwn a ofynnwyd yn ystod Cwestiynau'r Prif Weinidog ddydd Mawrth 16 Mai ynghylch y broses o asesu cynigion ar gyfer gorsafoedd trenau newydd yng Nghymru.

Fel y dywedais yn fy llythyr at Aelodau'r Cynulliad ar 26 Ebrill, mae methodoleg wedi'i datblygu i asesu cynigion ar gyfer gorsafoedd trenau newydd y gellir ei chymhwysio mewn ffordd gost-effeithiol a chymesur. Mae tri cham i'r fethodoleg asesu. Bydd hyn yn golygu mai dim ond ar gyfer y cynigion y mae'r gofyn mwyaf amdanynt y caiff y gwaith mwyaf costus o lunio amcangyfrifon manwl o gostau gorsaf newydd, a modelu amserlenni, ei wneud.

Mae'r cam cyntaf yn y rhaglen waith hon wedi'i wneud. Y gorsafoedd rhanbarthol a gafodd eu dewis ar gyfer eu hasesu yw'r rheini gafodd y sgoriau uchaf ar draws yr holl feini prawf.

Rwyf wedi amgáu copi o 'Stage 1 Assessment Report on New Rail Stations Prioritisation' sy'n cynnwys y meini prawf ar gyfer asesu'r ddadl drafnidiaeth (yn Atodiad A).

Bydd ail gam yr asesiad hwn yn edrych yn fanylach ar gryfder yr achos ariannol ac economaidd o blaid gorsaf drên newydd, gan gynnwys cyngor gan Network Rail ar ei hymarferoldeb. Mae hon yn broses barhaus ac ailadroddol ac unwaith y caiff y rhestr flaenoriaeth ei hasesu, bydd cyfle wedyn i ystyried y grŵp nesaf o orsafoedd rhanbarthol.

Er gwaethaf apêl Llywodraeth Cymru am ddatganoli'r cyfrifoldeb am gyllido seilwaith y rheilffyrdd, Llywodraeth y DU sy'n dal i fod yn gyfrifol amdano. Trwy wneud y gwaith hwn, rydym yn cryfhau gallu cynigion ar gyfer gorsafoedd i elwa ar alwad am geisiadau am gyllid. Byddaf yn cadw bys yr Aelodau ar byls unrhyw ddatblygiadau pellach.

Yn gywir,

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith
Cabinet Secretary for Economy and Infrastructure

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

0300 0604400

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 92

Blaenoriaethu Gorsafoedd Trenau Newydd – Adroddiad Asesu Cam 1

Y pwnc

1. Mae'r adroddiad hwn yn egluro'r broses o nodi cynlluniau ar gyfer gorsafoedd trenau newydd, a'r broses asesu a blaenoriaethu arfaethedig.

Y cefndir

2. Er gwaethaf apêl Llywodraeth Cymru am ddatganoli'r cyfrifoldeb am gyllido seilwaith y rheilffyrdd, Llywodraeth y DU sy'n dal i fod yn gyfrifol amdano.
3. O bryd i'w gilydd, mae Llywodraeth y DU yn cynnig cyllid ar gyfer gorsafoedd newydd drwy alwadau penodol am geisiadau am gyllid. Mewn galwadau o'r fath, mae gan orsafoedd sydd eisoes wedi datblygu achos busnes fantais. Yn sgil hynny, rydym wedi datblygu methodoleg i gyflymu'r gwaith datblygu angenrheidiol ac i ddatblygu rhestr o brosiectau. Felly, pan fydd Llywodraeth y DU yn cynnig cyllid, bydd gan Gymru brosiectau ar gam datblygu priodol y gellir eu cyflwyno i'w hystyried, a byddai ganddynt well obaith o fod yn llwyddiannus.
4. Dylid nodi mai dim ond cynigion sydd ag achos busnes cadarn sy'n debygol o gael cyllid. Drwy wneud y gwaith hwn, rydym yn cryfhau gallu cynigion ar gyfer gorsafoedd i elwa ar alwad am geisiadau am gyllid.

Nodi gorsafoedd

5. Mae cynigion ar gyfer gorsafoedd newydd wedi dod i law oddi wrth amrywiaeth o ffynonellau. Yn dilyn ymarfer ymgynghori cyhoeddus, cyhoeddwyd rhestr o leoliadau posibl yng Nghynllun Cyllid Trafnidiaeth Cenedlaethol 2015, ynghyd ag ymrwymiad i ddatblygu mein prawf asesu (Cyfeirnod RI10 yn y Cynllun), a thrwy ddefnyddio'r mein prawf hynny, ddatblygu rhestr yn ôl trefn blaenoriaeth.
6. Yn y Cynllun Cyllid Trafnidiaeth Cenedlaethol, nodir:

RI10 – Datblygu mein prawf asesu a chan ddefnyddio'r mein prawf hynny, rhestr wedi'i blaenoriaethu o orsafoedd newydd i'w hystyried ymhellach (mewn perthynas â sicrhau cyllid gan y diwydiant rheilffyrdd). Bydd y gorsafoedd canlynol yn cael eu hasesu fel rhan o'r broses hon:

- *Y De-ddwyrain: Parc y Rhath/Heol Wedal, Heol Crwys, Gabalfa, Melin Trelái/Parc Fictoria, Caerllion, Llan-wern, Gorllewin Casnewydd (ar Reilffordd Ebwy), Crymlyn, Llaneirwg, Heol Casnewydd/Rover Way, Bracula, Sain Ffagan, Magwyr.*
- *Y De-orllewin: Tredemel, Sanclêr, y Cocyd, Glandŵr.*
- *Y Canolbarth: Bow Street, Carno, Howey, Aber-miwl.*

- *Y Gogledd: Brychdyn, Gogledd Wrecsam, Parc Diwydiannol Glannau Dyfrdwy/Porth y Gogledd (fel dewis arall yn lle Gorsaf newydd Pont Penarlâg), De Wrecsam, Llangefni.*
7. Mae'r cynigion ar gyfer gorsafoedd newydd wedi'u nodi mewn sawl adroddiad ac astudiaeth, gan gynnwys cynigion Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, Strategaeth Rheilffordd Consortiw Cludiant Integredig De-orllewin Cymru (SWITCH) (Tachwedd 2013) ac adroddiad Tasglu Trafnidiaeth Integredig Gogledd-ddwyrain Cymru (Mehefin 2013). Mae rhagor o leoliadau hefyd wedi'u nodi drwy ohebiaeth rhwng y rheini sydd â diddordeb a'r Llywodraeth, a thrwy waith ar Fetro De-orllewin Cymru. Fe'u hychwanegwyd at y rhestr o orsafoedd a nodir yn y Cynllun Cyllid Trafnidiaeth Cenedlaethol sy'n golygu bod 46 o orsafoedd i'w hystyried:
- Y De-ddwyrain: Abertyleri, Bracula, Coleg Pen-y-bont, Maes Awyr Caerdydd, Caerllion, Coedcernyw, Crymlyn, Heol Crwys, Gogledd Cwm-bach, Melin Trelái/Parc Fictoria, Gabalfa, Glyncoch, Pont Stryd Herbert, Hirwaun, Llanwern, Sgwâr Loudoun, Magwyr, y Maendy, Mamheilad, Meisgyn, Cyffordd 34 yr M4, Nantgarw, Heol Casnewydd/Rover Way, Gorllewin Casnewydd, Parc y Rhath/Heol Wedal, Parc y Sarn, Sebastopol, y Sblot, Sain Tathan, Sain Ffagan, Llaneirwg, Glan-bad, rheilffordd newydd drwy Lantrisant, Tonysguboriau, Beddau.
 - Y De-orllewin: y Cocyd, Glandŵr, Sanclêr, Tredemel.
 - Y Canolbarth: Bow Street, Carno, Howey, Aber-miwl
 - Y Gogledd: Brychdyn, Parc Diwydiannol Glannau Dyfrdwy/Porth y Gogledd, Gogledd Wrecsam, De Wrecsam, Llangefni.

Methodoleg

- Datblygwyd methodoleg i asesu cynigion ar gyfer gorsafoedd trenau newydd yn gynnar yn y broses er mwyn nodi pa orsafoedd y dylid eu blaenoriaethu yn y lle cyntaf ar gyfer gwaith pellach.
- Mae tri cham i'r fethodoleg asesu. Mae hyn yn golygu y caiff y gwaith mwyaf costus o lunio amcangyfrifon manwl o gostau gorsafoedd newydd a modelu amserlenni ei wneud mewn ffordd benodol. Nodir y meini prawf yn Atodiad 1.
- Mae asesiad Cam 1 yn cynnwys sifft gychwynnol o'r gorsafoedd a nodwyd gan ddefnyddio'r meini prawf yn yr Arweiniad ar Arfarnu Trafnidiaeth Cymru (WelTAG) a chan ystyried nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
- Bydd y gorsafoedd sy'n cael blaenoriaeth ar ôl asesiad Cam 1 yn symud ymlaen at Gam 2. Bydd hyn yn cynnwys cymhwysyo model asesu safonol i asesu'r galw a ragwelir, asesiad cychwynnol o gryfder yr achos ariannol ac economaidd o blaid gorsaf newydd, a chyngor gan Network Rail ar ei hymarferoldeb. Defnyddir adnoddau mewnol yn ystod y cam hwn, ac mae'n bosibl y bydd angen ychydig o gymorth technegol.

12. Bydd y gorsafoedd sy'n cael blaenoriaeth ar ôl asesiad Cam 2 yn symud ymlaen at Gam 3. Bydd hyn yn cynnwys datblygu ac asesu'r prif flaenoriaethau, gan gynnwys Adroddiad Cam 1 a gaiff ei baratoi yn unol â'r Arweiniad ar Arfarnu Trafnidiaeth Cymru, achos busnes a phroses Network Rail ar gyfer Llywodraethu Prosiectau Buddsoddi yn y Rheilffyrdd (GRIP).

Asesiad Cam 1

13. Defnyddiwyd mein prawf 'achos trafnidiaeth' (Atodiad 1) wrth gyflawni asesiad Cam 1. Dewiswyd y gorsafoedd a fydd yn symud ymlaen at y Cam nesaf ar sail ranbarthol. Y gorsafoedd rhanbarthol y cafodd eu dewis i'w hasesu ymhellach oedd y rheini a gafodd y sgoriau uchaf ar draws yr holl feini prawf o dan 'achos trafnidiaeth'.

14. Yn seiliedig ar y sifft gychwynnol hon, cynigir y bydd y gorsafoedd a ganlyn yn cael eu hasesu ymhellach.

- Y De-ddwyrain: Melin Trelái/Parc Fictoria, Llan-wern, Heol Casnewydd/Rover Way a Llaneirwg.
- Y De-orllewin: y Cocyd, Glandŵr, Sanclêr.
- Y Gogledd: Parc Diwydiannol Glannau Dyfrdwy/Porth y Gogledd, Gogledd Wrecsam, De Wrecsam, Llangefni.
- Y Canolbarth: Bow Street.

Y Camau Nesaf – Asesiad Cam 2

15. Bydd y gorsafoedd sy'n cael blaenoriaeth yn sgil asesiad Cam 1 yn symud ymlaen at Gam 2. Byddant wedyn yn cael eu datblygu ymhellach yn ystod Cam 3. Rhagwelir y bydd Cam 2 yn para rhyw 6 mis. Unwaith y caiff y rhestr flaenoriaeth ei hasesu, bydd cyfle wedyn i ystyried y grŵp nesaf o orsafoedd rhanbarthol, os yw hynny'n berthnasol.

Atodiad 1 – Meini Prawf Asesu

		Meini prawf	
ACHOS STRATEGOL - yr achos o blaid newid a sut y mae'n cyd-fynd â pholisiau eraill	ACHOS TRAFNIDIAETH - effeithiau cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd y newid	Cymru lewyrchus	Mynediad i brif borthladdoedd, meysydd awyr a therfynfeydd rheilffyrdd
		Cymru gydnerth	Cysylltu prif ganolfannau poblogaeth a gweithgarwch economaidd
		Cymru iachach	Cysylltu ardaloedd o anweithgarwch economaidd difrifol â safleoedd cyflogaeth
		Cymru sy'n fwy cyfartal	Y Gymhareb Buddion i Gostau
		Cymru o gymunedau cydlynus	Niferoedd y Teithwyr a Ragwelir
		Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Gwell mynediad i wasanaethau
		Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fydeang	Lleihau cost gwasanaethau trafnidiaeth gyhoeddus
			Gwella mynediad mewn ardaloedd lle nad oes modd teithio ar fws
			Gwella mynediad mewn ardaloedd sydd â mynediad gwael i wasanaethau

		Meini prawf
		Cost y Cynllun
		Arian Cyfatebol
ACHOS ARIANNOL – ydy'r gwariant a gynigir yn ffoddriadwy?		Perchnogaeth Tir
ACHOS CYFLENWI – A ellir cyflawni'r cynllun?		Ardal amgylcheddol sensitif
		Geometreg/topograffi ffisegol
		Cymhlethdod y dyluniad/gwaith adeiladu
		Cymorth Network Rail/gweithredwyr trenau
		Y Cam Cyflenwi
		Ystyried cyfyngiadau ee Amgylcheddol (SoDdGA, ACA), Ffisegol (Geometreg y cynllun), Technegol (gweler cymhlethdod – cymeradwyaethau sy'n ofynnol, arbenigeddau)

Eitem 3.8

P-05-738 Deiseb Gyhoeddus ar gyfer Ffordd Osgoi i Ddinas Powys

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan V P Driscoll, A R Robertson and R T Harrod ar ôl casglu 3,305 llofnod - 2,572 ar bapur a 733 ar-lein.

Geiriad y ddeiseb

Rydym ni sydd wedi llofnodi isod yn galw ar i Gynulliad Cenedlaethol Cymru annog Lywodraeth Cymru i ddarparu'r cyllid a'r cymorth sydd eu hangen ar gyfer adeiladu Ffordd Osgoi i Ddinas Powys.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Bro Morgannwg
- Canol De Cymru

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref KS/01466/17

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mike Hedges AM

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

2 May 2017

Dear

A handwritten signature in black ink that reads "Mike".

Thank you for your further letter of 13 April regarding petition P-05-738 on the Dinas Powys Bypass.

In December, my officials met with Council officers to talk about transport in the Vale of Glamorgan, including transport issues in Dinas Powys.

The Vale of Glamorgan Council are undertaking a stage 1 WelTAG (Welsh Transport Appraisal Guidance) investigation to establish the transport issues and opportunities in the village. This is being jointly funded by the Vale of Glamorgan Council and the Welsh Government.

A public engagement session was held on 13th March. Around 120 people attended throughout the day and a lot of feedback was received and will be digested.

In March 2017, the Welsh Government awarded the Vale of Glamorgan Council with £60,000 of further funding to progress findings from this work.

A handwritten signature in black ink that reads "Yours ever," above a larger, stylized signature that reads "Ken".

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith
Cabinet Secretary for Economy and Infrastructure

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 99

P-05-738 Public Petition for the Dinas Powys By-Pass – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 31.05.17

Dear Ms Driscoll,

P-05-738- Pwyllgor Deisebau 13.06.17 / Petitions Committee 13.06.17

Thank you for your communication of 24th May and to everyone involved in agreeing to postpone our response until this upcoming meeting of 13th June.

We note the content of the letter dated 2nd May addressed to your Chair, Mike Hedges A.M., from Ken Skates AC/AM, Cabinet Secretary for Economy and Infrastructure. We accept much of its content was historic and contained in our initial documentation.

It was interesting to learn that a further tranche of £60,000 (making a total £75,000) had been allocated by the Welsh Government to the Vale Council (and from them to consultants, Arcadis) to progress findings on their Stage 1 Study into the transport corridor through Dinas Powys. Their report is expected to be received by the Vale Cabinet within days. However, Emma Reed pointed out that this Study would be the first of what could be up to five studies into the process. It is the first Study of several carried out in the last five years to include a By-Pass as an option.

Surprisingly, it is taking place after the completion of the Deposit Local Development Plan (LDP). It's important to note the Arcadis brief is solely on the transport corridor through Dinas Powys and is unlikely to take in the effect any improvement might have on neighbouring settlements and the knock-on affects to other routes.

A telephone conference took place yesterday (30th May) between:

Cllr Geoff Cox, Vale Cabinet Councillor for Neighbourhood Services and Transport,
Emma Reed, Director of Visible Services and Transport,
Roger Pattenden BSc MICE from the Dinas Powys By-Pass Steering Group
Rod Harrod (myself – Chair of the Group)

Ms Reed informed that the LDP Report was expected from the Welsh Government Inspector within the next 6 – 8 weeks. It was acknowledged that the LDP is primarily a ‘plan’ and projects can take place outside its parameters. If the Deposit LDP is adopted, it’s also due to be reviewed every few years during the remaining nine years of its life.

Cllr Cox emphasised that the new Cabinet would oppose inappropriate housing development. The recently published (March) Welsh Government's Household Projections report indicated the Vale 10,000 house allocation might have flaws of up to 60%. Emma Reed stated that the development figures were based on numerous other factors not just the needs listed within this report.

Of greatest implication to our Petition content is the 230 house development proposed on the former St Cyres Lower School site at the top of the Murch that does impeach on the original line on which the by-pass has been mapped for over 50 years. But it does not preclude room for the by-pass.

The only indicated access for the new housing estate would place 900 extra vehicle trips daily onto Murch Road and the traffic lights at the A4055 Cardiff Road. Planning has not yet been applied. The alternative would be to create an access onto our proposed by-pass. But, to do this, the by-pass would need to be built first.

The new Leader of the Vale Council, Cllr John Thomas has said the initial focus of the Council will be on the Vale's transport network. A thorough review and reappraisal of the county's infrastructure will take place shortly, with close attention paid to the eastern Vale (that includes the Dinas Powys transport corridor).

On Wednesday next, 7th June, representatives of our Steering Group will make a presentation to Vale Council Leader Cllr John Thomas, Cllr Geoff Cox, Emma Reed and possibly other members of the Cabinet whom Vale Managing Director Rob Thomas considers it could advantage.

The main purpose of our presentation is to propose to Cabinet several by-pass route suggestions. We will list the pros and cons not just to Dinas Powys but adjoining new developments stretching from Llandough, Penarth, Cosmeston and Sully right through to the 4,000 new homes being completed at the Barry Waterfront.

We would seek to report back to the Petitions Committee on this presentation for inclusion in a later meeting.

We consider the continued support of the Committee of paramount importance. We hope you can ensure the process continues to run in a positive direction and that the Welsh Government becomes aware of the support being given and the

importance now being placed on achieving an outcome beneficial to the economic, employment and social advancement of the region.

Sincere regards,

Rod Harrod

Co-petitioner – with Cllr Vince Driscoll and Cllr Andy Robertson

P-04-519 Diddymu Taliadau Comisiwn wrth werthu Cartrefi mewn Parciau

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i ddileu o Ddeddfwriaeth yr hawl sydd gan berchnogion parciau i fynnu comisiwn pan gaiff cartrefi mewn parciau eu gwerthu'n breifat, am nad ydynt yn rhan o'r broses werthu mwyach.

Prif ddeisebydd: Caerwnon Park Residents Association

Ysytyriwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 10 Rhagfyr 2013

P-04-519 Abolition of Park Homes Sales Commission, Correspondence from the Petitioner to the Committee, 31.05.17

Dear Graham,

sorry to be a bit tardy in replying, my Husband and I have been away on a short break.

Bob and I have a few comments to make:

Firstly we are pleased with the focus that the questionnaire puts onto the park owners to provide financial evidence and transparency.

We are concerned however with page 7 of the forward to the questionnaire, under the heading "Where are we now?" which in para: 3 states that "Park owners may seek to replace the lost income by increasing the pitch fees" and the statement " There is also a risk that the park owner may decide to close the park entirely. This would result in residents having to find alternative parks to relocate their homes on, or potentially put them at risk of homelessness. Hence it is important to understand the implications of any change to the commission rate on all parties before taking action"

We feel that this inclusion is unnecessary and misguided and may scare many residents influencing their responses. This would not be allowed, a park cannot just be closed down. If the local authority granted change of use of that land the residents would have to be housed in equivalent accommodation and no local authority would do this. If for any reason a park owner decided to close the park the Local authority would then take over the responsibility which would earn them additional welcome income.

We can only reiterate the comments that we have previously sent to you but we would like to add that the removal of the commission charge should have a positive effect in that it would encourage more prospective park home buyers and therefore benefit the park owner in the long run. Many prospective buyers are put off when they realise that they have to lose 10% of the value if they sell their property, this may also help ease the problem of housing availability.

Yours sincerely

Sue and Bob

Caerwnon Park Residents Association